

Nas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIV./STEVILKA 30

CELOVEC, DNE 26. JULIJA 1962

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Ob 25-letnici smrti nadškofa Jegliča

Ta mesec je minilo 25 let od smrti nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča. S svoje škofijske stolice v Ljubljani je od leta 1898 do 2. julija 1937 neumorno deloval za dušni blagor vernikov svoje škofije. Vsestransko je bilo njegovo delo. Velik je bil kot apostol, učenik in voditelj naroda — svet kot duhovnik in škof.

Ko je Jeglič zasedel ljubljansko škofijsko stolico, si je med mnogimi načrti, kako bi dvignil versko življenje svoje škofije in kulturo vsega slovenskega naroda, zahteval tudi tega, da bo skušal vsem obsegu izvesti predpis tridentinskega cerkvenega zbora, ki naroča, naj bi imela vsaka škofija zavod z gimnazijo za vzgojo in izobrazbo svojega duhovniškega naraščaja. Spoznal je, da alogijevski zavod, ki ga je leta 1846 ustanovil škof Wolf, ne zadošča potrebam njegove škofije in ne ustreza dotičnim predpisom. Tega načrta se je lotil že prvo leto svojega škofovanja, torej prej, kakor je sam prvotno mislil in bi bil sploh kdo pričakoval. Vzrok njegove tako nenadne odločitve je bil v tem, da se je avgusta istega leta večina slovenskih visokošolcev izrazila proti temu, da bi katoliška vera bila podlaga njihovemu javnemu delovanju.

Prvotno je nameraval Jeglič ustanoviti dva zavoda: enega za tiste mladeniče, ki jih Bog kliče v duhovski stan (malo semenišče), poleg tega pa še drug zavod, kjer bi se vzgajali mladeniči za svetne stanove. Pozneje se je izkazalo za bolj primerno, da zgradi en sam velik zavod za obojne mladeniče, ki naj bi imeli skupno streho, skupno krščansko vzgojo in skupno gimnazijo. Srednje šole so bile tedaj na Slovenskem le nemške oz. dvojezične, zato je hotel Jeglič imeti čisto slovensko gimnazijo. Ta mu je bil vzor že iz njegovih dijaških let. Trnjeva je bila pot, preden je mogel Jeglič svojo zamisel uresničiti. Treba je bilo moza njegovega kova, da je vse ovire odstranil. Ko je začel s šolo, je odprl prvi razred z 69 učenci in 27 učenci v pripravljalnem razredu. 14. januarja 1906 je bilo z ministrskim odlokom dano dovoljenje, da sme šola uporabljati naziv gimnazije.

Največje težave so nastale na šoli zaradi pomanjkanja slovenskih učnih knjig. Jegličeva gimnazija je povzročila živahno sestavljanje slovenskih učnih knjig za srednjo šolo. S tem pa je bila zavržena tudi trditev o nesposobnosti slovenskega jezika za znanstvene in učne namene.

Manj težav je imel Jeglič s sestavo profesorskega zbora. Pozval je mlade slovenske duhovnike, ki čutijo v sebi veselje za profesorski poklic, naj se javijo, da jih pošlje študirat. Sam jih je večkrat obiskoval na Dunaju in zanje skrbel. Tako je imela gimnazija vedno dobre učne moči. Ti profesorji niso bili le kot učitelji svojih strokov, vsak na svojem mestu, marveč so bili garanci, ki niso delali le v šoli, ampak tudi dušnopastirsko, znanstveno, vzgojno, gospodarsko, pisateljsko, a tudi drugod je vidno njih delo v javnem življenju. Ob teh močeh je moralo v vsakomer zrasti veliko spoštovanje pred Jegličem. Mož, ki je znal tako izbirati in one, ki jih je izbral, tako voditi, je bil resnično velik.

Leta 1913 — prihodnje leto bo torej minilo 50 let — je bila v dneh od 9. do 12. junija in od 5. do 9. julija prva slovenska matura. V začetku leta 1914 je dobila gimnazija pravico javnosti za stalno in pravico zrelostnih izpitov ter izdajanja državnoveljavnih zrelostnih spričeval.

Tako je zrastle na Ljubljanskem polju po nedopovedljivih težavah in žrtvah velika ustanova: Zavod sv. Stanislava s prvo slovensko gimnazijo. Na pročelju ponosne stavbe je zablestel napis: Kristusu, Zveli-

V Alžiru se vendar jasni

Politična vrenja v Alžiru so se začela zadnji čas polegati. Zdi se, da se bo nemirno sestavljanje vlade ustalilo. Šef začasne vlade, Ben Kheda, je odstopil od svojih načrtov in tako odprl pot do zedinjenja, kar smatra kot najvišji cilj. Med vsem konfliktom je bil zelo zadržan v nasprotju z Ben Bello, Menijo, da mu je bil nagib za odstop dejstvo, da so se mnogi revolucionarni voditelji priznali k Ben Belli.

Narodni revolucionarni svet se bo po izjavah v Alžiru sestel 2. avgusta. Ta svet šteje 72 ljudi in ima nalogo izglasovati politični urad, ki ga je sestavil Ben Bella iz

sedem članov in ki naj po njegovem mnenju prevzame oblast v Alžiru. Podpredsednik sedanje alžirske vlade Belkassam Krim se je k temu izjavil, da bo mogoče premagati krizo s kompromisom. Ben Bella ima za seboj odločno večino. Predvidevajo, da bo Ben Kheda takoj ali pa po volitvah odstopil mesto šefa vlade Ben Belli.

Vendar je še pred kratkim prišlo do streljanja v centru Alžira, ki je zahtevalo šest smrtnih žrtev v vrstah Evropejcev. Spopad se je sprožil, ker so Evropejci napadli mohamedanske straže, nakar so te začele streljati na vse, kar se je kje zganilo.

Televizijska oddaja med Evropo in Ameriko

Človek bi rekel, da so se uresničile sanje. Z ameriškega letalskega oporišča Cape Canaveral so izstrelili nov umetni satelit. Človek je ustvaril novo zvezdo na nebu, ki jo živi sončna energija, ki se nenehno suče krog Zemlje in ki sprejema in oddaja, kar ji naroča »zemlja«. Zemeljske celine se začenjajo zlivati v eno:

Pretekli ponedeljek zvečer so v devetih evropskih državah sprejemali televizijski program, ki so ga oddajale ameriške televizijske postaje ob sodelovanju kanadske radio-televizije in ob povezavi s satelitom »Telstar«.

Kakor poročajo iz raznih krajev, je bil sprejem izredno dober na Danskem in na Švedskem. Prav tako je bil zelo dober v Jugoslaviji in nekateri trdijo, da je bil boljši kakor sprejem običajnih programov evrovizije. Dober je bil sprejem tudi v Španiji, Švici, na Norveškem in Finskem.

Potem so preko »Telstara« oddajali iz Evrope za Ameriko. Pri programu so sodelovale Avstrija, Belgija, Francija, Zahodna Nemčija, Velika Britanija, Italija, Jugoslavija, Švedska in Švica. Program so oddajali iz centra v Bruslju. V približno 18 minutah je torej 600 ameriških televizijskih postaj sprejemalo in oddajalo pro-

gram, v katerem so med drugim pokazali atlantsko obalo v Veliki Britaniji, švedske planjave nad severnim tečajnikom, nočni ribolov blizu Taormine na Siciliji, jahalno šolo na Dunaju. Videl se je tudi Trg republike v Beogradu, zatem pa nekateri dokumenti v beograjskem muzeju. Sledile so slike iz Pariza in Rima, iz Vatikana, iz evropskega centra za jedrska raziskovanja v Ženevi, iz premogovnega bazena v Porurju z jeklarnami v Duisburgu in številne druge slike.

Evropsko oddajo so sprejemali tudi v Kanadi in Mehiki. Računajo, da je obe oddaji gledalo okoli 200 do 300 milijonov ljudi v Evropi in Ameriki. Na tiskovni konferenci, ki so jo pravtako oddajali preko »Telstara«, je predsednik Kennedy izjavil, da bi morale ZDA napraviti analizo napovedanih sovjetskih jedrskih poizkusov, preden se bodo odločile, ali bodo izvršile nove poizkuse s svoje strani. Dodal je, da ZDA ne bodo delale novih poizkusov, »če tega ne bo narekovala potreba, da se zagotovi varnost ZDA in svobodnega sveta«. Kennedy je obžaloval, ker ni bil dosežen sporazum s Sovjetsko zvezo glede Berlina. Izrazil je upanje, da bo sporazum mogoč, in dodal, da bo državni tajnik Rusk ostal v Ženevi, če bo njegova navzočnost tam lahko koristna.

Uspeli 15. tabor zamejskih Slovencev

Okoli dva tisoč tržaških, goriških in koroških rojakov se je preteklo nedeljo zbralo k 15. taboru na Repentabru, da bi pokazali sebi in svetu, »da naš rod še stoji vzravan, razkoračen od severa do juga, da je še širok, polnopleč — trd in žilav!«

Po pozdravu tržaških gostiteljev je stopila na oder Koroška, zastopala jo je četverica mladih pevcev (zelo mlad »kvartet« — peli so: Micka Partl, Gizela Smole, Drago Smole in Foltež Lausegger), ki je prinesla toplje pozdrave vse Koroške — s pesmijo. Pozdrav v besedi pa je povedal Drago Smole. Govoril je o pomembnosti »treh branikov slovenstva« — Celovca, Gorice, Trsta —, poudaril važnost medsebojne poži-

vivitve, medsebojnega utrjevanja, o »živem boju« za obstanek narodnega življa in njegovo rast. Med drugim je povedal tole:

»Okrepiti se moramo, utrditi trdnjave našega rodu, jih poživiti, jih napraviti odporne. — To smo si prišli povedati, zato se sestajamo zamejski Slovenci leto za letom na taboru.

Zgodovina in čas sta nas že globoko zasedrila, a vsak čas mora na novo pognati svoje korenine, jih poglobljati in jih polniti z večno novimi sokovi! Ta kri pa mora biti goreča, da bo vžigala ali požgala trhle veje. Iz pepela, iz trohnelih ogorkov naj plane kvišku ogenj. In ta ogenj naj pove zbranim: Ne damo se!«

Nadaljeval je o oporoki, ki so jo nam izročile naše slovenske matere za časa izseljevanja, ki smo jo mi dolžni izpolniti, »da bo hrast stal raven, neskrivljen — v znamenje, da se ne vdamo! Mi ne!«

Potem je zbrane prav tako prisrčno pozdravil in nagovoril Jožko Šturm kot zastopnik goriških Slovencev. Poudarjal je važnost teh taborov, shodov in pomembnost vključitve v naše narodno delo, v naše domače organizacije in ne v »tuje ali celo narodu in veri protivne skupnosti«.

Ob koncu se je še spomnil preč. g. prof. Mirka Fileja, katerega smrt je težek udarec za vso Goriško. Nastopil je zbor iz Goriškega in v res dovršeni izvedbi predvajal

OBJAVA

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko je med 1. avgustom in 1. septembrom na dopustu. Uradne ure ta mesec izostanejo.

nekaj slovenskih narodnih pesmi, kjer je izstopal predvsem pevovodja-tenor.

Zastopnika kanadskih in argentinskih Slovencev sta prinesla prisrčne pozdrave z onkraj luže. Nakazala sta težave ob ohranjanju slovenskega izseljeniškega življa.

Glavna točka sporeda pa je bila igra Devinski sholar, ki jo je kot roman spisal tržaški pisatelj Alojzij Rebula, ki smo ga ob tej priliki slavili. Za oder ga je priredila Vida Tavčarjeva. Povest se godi na Tržaškem in v času, ko so graščaki neomajno vladali nad našim ljudstvom; je zgodba kmečkega fanta, ki se kot graščakov posilnovljenec, kot sholar v svetu odtuji domu in ga najde spet v ljubezni do preprostega dekleta.

Tržaški igralski talenti (da jih tako imenujemo!) so vloge te morda nekoliko razdrobljene, neenotne igre do konca dobro izvedli. — Igra je tvorila dober zaključek.

Naš 15. tabor je bil res močan mejnik na poti našega narodnega življenja; poživitev dobrih in zdravih sil, utrditev nas in našega rodu, »ki bo ukoreninjen v našo zemljo, zakopan v našo prst, zaprčen v naš dom pognal kot neomajno zdravo deblo kvišku!«

- K R A T K E V E S T I -

Raketno letalo tipa X-15 se je prvič s človekom dvignilo 90.000 metrov visoko. V Washingtonu smatrajo ta polet kot največji uspeh v prodiranju v vesolje. Letalo je že prej postalo znano po štirih rekordnih poizkusih.

Vsak lahko doseže starost sto let, če dnevno prehodi tri kilometre, trdi čikaški zdravnik Martin. Po njegovem mnenju lahko ljudje, ki se pridno sprehajajo, živijo 12 let dalje od drugih, navadnih smrtnikov. Takoj nato so v državi Illinois vpekljali tek na dolgo progo za učitelje.

Hruščev je povabil Tita, naj preživi jenski dopust na Črnem morju. Ni prvič, da je dobil Tito tako povabilo. Zanimivo je, da vlada zopet dobro razmerje med Jugoslavijo in Rusijo.

Zaradi mirnih političnih razmer se vrača vedno več Belgijcev nazaj v Kongo. Po izjavah iz Leopoldville se število nagiba med 500 in 1000 na teden, ki se vračajo s svojimi družinami. Leopoldville, kjer je bilo pred nemiri okrog 22.000 Belgijcev, šteje danes 15.000 belgijskih državljanov. Kongoška vlada sama jih vabi.

Razdor med Vzhodno in Zahodno Nemčijo se je začel širiti celo že v jeziku in pojmihi. Tako n. pr. zahodnonemški pravopis za besedo »obubožanje« (Verelendung) ne pozna nobene razlage, medtem ko razlaga vzhodni Duden besedo takole: »Zakoni proces stalnega slabšanja življenjskih razmer delovnega človeka v kapitalizmu«.

Berlinski nadškof dr. Alfred Bengsch bo 26. avgusta obiskal Poljsko. Povabil ga je kardinal Višinski ob priliki slavlja v Censtohovi. Dr. Bengsch je prvi nemški škof, ki mu je po vojni dovoljeno potovati na Poljsko.

Komunistično preganjanje milijonov katoličanov je, kakor poroča vatikanski list »Osservatore Romano«, najdaljše in najbolj načrtno preganjanje, kar jih je katoliška Cerkev sploh kdaj v svoji zgodovini doživela.

Uganda bo postala oktobra neodvisna. Spodnji dom britanskega parlamenta je izglasoval predlog zakona o neodvisnosti Ugande.

Politični teden

Po svetu . . .

NOVI ČASI SO NAPOČILI. Tehnika in splošna naprednost sta povzročila, da narodom sveta, ki so se silno pomnožili in ki vedno znova vstajajo, ne ostane in ne more ostati prav nič več prikrito. Obveščevalna in proučevalna sredstva so se močno razpredla. Mimo so časi politike vojaških kabinetov in tajnih diplomatskih krožkov. Narodi danes mednarodno politiko lahko nadzorujejo, toda kljub temu je negotovost po vsem svetu opazna bolj kot kdaj prej; mimo nejasnosti pa korakajo, kakor da bi jih ne bilo.

KDO VODI SVET, je najbolj osprednje vprašanje. Ko je bila prva svetovna vojna mimo, so trdili, da bi morala glavna zmagovalka Francija prevzeti vodstvo svetovne politike. Združene države so leta 1918 razočarale. Mirovno pogodbo so podpisale, dosegle, da je bilo vanjo vneseno besedilo pakta o ustanovitvi Zveze narodov, toda Woodrow Wilson je v kongresu s predlogom za ratifikacijo pogodbe propadel. ZDA niso vstopile v Zvezo narodov in kmalu zatem je Wilson izginil v pozabo. Poslej se je vsa politika skušala vrednotiti v okviru Francije. Anglija je kot svetovna sila s svojim Commonwealthom stala ob strani. Francijo je naloga vodilnosti zapeljala v dobo, ki se danes razlaga kot začetek dekadence v našem času. Prva svetovna vojna se je vojskovala za zmago načelam samoodločitve narodov; vendar ga zmagovalci niso znali ali niso mogli izvesti. Prišla je Hitlerjeva Nemčija, ki je drugo svetovno vojno v letu 1939 začela z napovedjo, da se bo načelo samoodločitve narodov v Evropi in v svetu izvedlo po zmagi pod nemškim vodstvom.

KDO GRADI NOVI ENOTNI SVET? Odločitev v drugi svetovni vojni so spet izvajale Združene države. Tokrat se posledicam zmage niso mogle ogniti, ves svet je bil postavljen pod vodstvo, ki bi moralo biti ameriško. Če je Wilson zastavil načelo o samoodločitvi narodov kot cilj ameriških zmag v letu 1918, potem je po letu 1945 ameriška politika sledila temu zgledu in ustanovila Organizacijo združenih narodov. Ameriška mednarodna politika se je naslonila na geslo, da mora poletje biti ves svet združen v enotnost; gre za »On World«, ki mora postati pravična in varna streha vsem narodom sveta. Šibkosti in izkušnje ameriške politike na tej poti so bile tolikšne, da je predsednik Kennedy leta 1961 kmalu po svojem nastopu naznanil, da korakamo skozi celo meglo težav in nejasnosti: pred nami so vprašanja, ki jih ne bo mogoče rešiti v njegovi poslovni dobi. Gre za delo, ki bo trajalo desetletja, novi

enotni svet se bo zgradil, ko bodo opravile svoje naloge cele generacije.

EVROPA STOPA V OSPREDJE, a potrebno se je bojevati zanjo. Ko se je leta 1945 poleglo vojskovanje na evropskih bojiščih, je bila nad Evropo izrečena smrtna obsodba. Ne samo v besedah, tudi dejansko: razkosali so jo na dva dela, Nemčijo celo na več in v njeni sredini pustili Berlin kot ognjišče sporov, ki more vsak hip sprožiti tretjo svetovno vojno.

SVOJO TEŽKO USODO JE EVROPA ZASLUŽILA, pravijo mnogi ameriški komentatorji. V štirih stoletjih po odkritju Amerike in drugih kontinentov je Evropa vodila svetovno politiko in pri tem imela tolik »uspeh«, da je na eno leto miru prišlo devet let vojskovanja. Krivde za evropske grehe niso zvalili samo na Nemčijo, v tok dekadence je morala najprej Anglija in za njo Francija. Evropa je morala izvesti likvidacijo svojih kolonialnih posesti v Afriki in Aziji. Bila je potisnjena ob stran.

AMERIKA NI EDINA SILA. Enotno vodstvo sveta se v ameriških rokah ni utrdilo, ameriška politika se je morala odločiti za priznavanje ZSSR kot drugega partnerja pri vodstvu svetovne politike. Izgledalo je, da bo Evropa postala samo še drobiž za sporazume, ki se bodo od časa do časa sklepali med Moskvo in Washingtonom. Tekma med Moskvo in Washingtonom se razvija z vso ostrino. Izgledalo je celo, da se položaj ZSSR krepi in, ko je z zmago komunizma na Kitajskem tretjina človeštva prišla pod komunistično oblast, so v Washingtonu nehali govoriti, da bodo »Sovjetsko zvezo v Evropi porinili na njene naravne meje in jo nato tam zadržali.«

KDOR IMA NEMČIJO, IMA EVROPO. Številni komentatorji se čudijo, zakaj je leta 1945 Stalin storil napako, da ni zasedel še ostale polovice Evrope ali pa vsaj cele Nemčije. Omenjajo, da ga je zapeljalo načelo leninizma, ki si je postavilo vodilo: »Pot v Pariz vodi čez Saigon, pot v London čez New Delhi...«, in pri tem pozabil na drugi del Leninovega gesla: »Kdor ima Nemčijo, ima vso Evropo«. Danes je Nemčija razdeljena na vzhodno in zahodno polovico. Zahodna je članica zapadnih obrambnih zvez, vzhodna pa je komunistična republika. Zahodna Nemčija je tako v dobi težavnega ravnotežja med Moskvo in Washingtonom postala vodilna gospodarska sila na evropskem kontinentu. Po nedavnem sporazumu med Adenauerjem in De Gaullem pa ugotavljajo, da je zmagalo načelo, naj se zapadna, svobodna Evropa zedini v evropsko skupnost, nakar ne bo več karta v igri ravnotežja sil med vzhodom in zahodom.

NITI MED BONNOM IN MOSKVO se že dolgo pletejo. V času, ko Sovjeti groze v Berlinu in okoli Berlina, ko grozi Nemčiji zaradi tega nevarnost, da postane glavno bojišče tretje svetovne vojne, se med Bonnomo in Moskvo pletejo niti, ki sicer niso zavite v preveliko tajnost. Toda Evropo in svet te novice plašijo. Med Sovjetsko zvezo in Nemčijo naj bi se obnovila stara zveza — za nagrado ponuja Hruščev Zapadni Nemčiji zedinjenje obeh Nemčij —, ki je vezala Rusijo in Nemčijo v času Bismarcka, po letu 1922 pa je bila obnovljena s pogodbo, ki je bila sklenjena v Rapallu med Rathenauom in Čičerinom. Bismarčkova in Rathenauova politika sta prinašali Nemčiji svobodo delovanja v Evropi in v svetu. Nemčija je bila varna, kadar je imela zavarovano krilo na vzhodu.

SOVJETSKI KOMUNIZEM JE V KRIZI, marksistična miselnost voden in izgublja na privlačnosti. Nemalo je tega kriv Hruščev, ki menjava svoje poteze iz dneva v dan. Govoré, da ima Hruščev velike težave v partiji, da se je mladina komunistu odtujila, da so znanstveniki s svojimi laboratoriji gospodarji Sovjetske zveze in tudi že partije. Wolfgang Leonhard, nemški strokovnjak za sovjetske razmere, navaja, da bi morali diplomacijo Hruščeva nazvati »diplomacijo à la Pavlov«. Veliki ruski filozof Pavlov je delal razne poskuse s psi: uril jih je, da so znali pravilno odgovarjati na nasprotujoče si ukaze. Dosegel je kmalu velike uspehe; ko so bili psi že na višku dresure, tedaj je zaporednost nasprotujočih si povelj tako zgostil, da so živali v tekmi poslušnosti postajale histerične, živčne. Ko psi niso mogli več vzdržati, so se docela zlomljeni ulegli pod noge drešerju: »nehali« so biti, kar so bili. Toda ne vsi: nekaj pripadnikov močne rase ni podleglo histeriji in nevrozi; ostali so, kar so bili. . . Wolfgang Leonhard se sprašuje, ali bodo na zapadu doumeli valove nevroze, ki iz Moskve pljuskajo na ves svet v raznih barvah.

USPEHI VABIJO IN SLEPIJO. V Angliji radi kritizirajo politiko ZDA, češ da se v Washingtonu množe napake in v vodstvu svetovne politike ameriški državniki še greše. . . Ker je Anglija prepozno pristopila k evropski gospodarski skupnosti, je njena vodstvena vloga v Evropi potisnjena v ozadje. Njen pristop še vedno ni razčiščen. Francija se v Alžiru pripravlja na veliko dobo notranje konsolidacije, potem ko se je morala od leta 1934 naprej neprestano vojskovati v Evropi ali pa po svojih kolonijah. Glavna vloga, ki stavlja Evropo v ospredje svetovne politike, prehaja na Nemčijo in, če se sodelovanje med Francijo in Nemčijo v Afriki še bolj utrdi, bo v Zahodni Nemčiji že itak visoka življenjska raven še porasla.

A USPEHI SO TUDI NEVARNI. Pod plaščem te uspešnosti se skriva cela vrsta nevarnosti in nejasnosti. Ko so leta 1772 prvič razdelili Poljsko, je filozof mednarodnega prava abbé Saint Pierre zapisal, da je bila posledaj »Evropa v stanju smrtnega greha«, ki ga je morala potem drago plačevati. Težko si je misliti, da bi v našem stoletju nemški narod kot celota mogel pristati na sedanjo mejo med Poljsko in Nemčijo, ki teče vzdolž rek Odra—Nisa. Toda to ni najhujše! Po letu 1945 polovici Evrope ni bila popravljena krivica, ko so velike narode z evropsko kulturo izročili oblasti moskovskega komunizma. Brez svobode vseh narodov in brez njihovega enakopravnega članstva v evropski skupnosti se Evropa in svet ne bosta mogla iznebiti »greha«, ki je še hujši od onega leta 1772.

SLOVANI SPREMINJAJO EVROPO. Verjetno se v Nemčiji ne bodo preveč razburjali zaradi tega, češ: slovanski narodi naj kar krvavijo pod komunističnim nasiljem! Vendar je to nevarna politika. Slovanski narodi v Srednji Evropi so stoletja reševali Evropo. Tudi svobodni ruski narod je v obilni meri sodeloval in gradil obličje in vsebino sodobne Evrope. Ta naloga mu ostaja še danes. Na žalost je v Nemčiji le malo glasov, ki bi skušali ustvariti vtis, da se bo nemško mnenje o poslanstvu Slovanov v Evropi spremenilo. V Avstriji pa jih je še manj.

NOVA EVROPA VSTAJA. Po prvi svetovni vojni se v Evropi ni moglo utrditi vodstvo svetovne politike. Po drugi je še v teku tekma med Washingtonom in Moskvo. Toda iz razvalin se dviga nova Evropa, ki se ji vrača poslanstvo, za katero je krvavela v dveh vojnah. Ustvarja se vtis, da bo evropski duh še dolgo odločal pri oblikovanju usode vsega človeštva. In Slovani so in ostanejo del Evrope.

SLOVENC

doma in po svetu

SLOVESNA PROMOCIJA Č. G. ZDENKA
LOVŠETA V INNSBRUCKU

Pred nekaj meseci je na bogoslovni fakulteti slavne innsbruške univerze promoviral č. g. Zdenko Lovšec.

Že v mladosti so bili njegovi vzorniki sveta brata Ciril in Metod in svetniški škof Anton Martin Slomšek. V mariborskem bogoslovju je bil 1938 ustanovil vzhodni krožek med mariborskimi bogoslovci in pripravil prvi »Dies orientalis« („Vzhodni dan“) kljub hudemu nasprotovanju in nerazumevanju; uspelo mu je le po dobrohotnosti in uvidevnosti škofa dr. Tomažiča.

Naš novi doktor ni bil nikoli prijatelj šolske učenosti in se ni potegoval ne za redne ne za odlične. Zato ga mnogi niso niti poznali in ne cenili. On je še mlad spoznal, da je inteligenca tolikokrat le gola hinavščina, egoizem, polna lažnega patriotizma, ki se ravna po geslu: »Ubi bene, ibi patria« („Kjer ti gre dobro, tam je tvoja domovina.“)

Njegovo znanstveno delo se ni začelo šele v izgnanstvu leta 1960, ampak že davno poprej. Njegovo poznavanje vzhodnega bogoslovja je globoko in prepojeno z ljubeznijo.

Njegovo doktorsko delo nosi naslov: »Eucharistische und primiziale Grundstruktur der Kirche«. Nemalo je bil presenečen, ko je za to svoje delo prejel najvišje vsučiliško priznanje »summa cum laude«, saj doslej v svojem življenju še ni dobil nobenih priznanj in jih tudi sedaj ni pričakoval. Po mnogih letih je zopet enkrat stal pred zborom znamenitih profesorjev te univerze Slovenec in Slovan — kot nov doktor. Snov njegovega dela je nadvse aktualna in služi predvsem unionističnemu gibanju ter je kakor nalašč izšla v dobi priprav na vesoljni koncil.

K temu delu, o katerem vemo, da ni zad gosposdu doktorju iskreno čestitamo ter mu izkamo zaslužen priznanje!

. . . in pri nas v Avstriji

VELIKA POTOVANJA avstrijskih politikov so za nekaj časa pri kraju. Važni obiski in pogajanja z državami po svetu nekaj časa ne bodo na programu. Svoje moči bo vedno bolj treba osredotočiti drugam: v notranje zadeve. Ob vseh potovanjih je doma delo zaostalo in zdaj se ga bo treba lotiti s podvojeno močjo, potrebne so priprave na dogodke v najbližji bodočnosti.

AVSTRIJSKA NOTRANJA POLITIKA iz dneva v dan bolj prehaja v znamenje jesenskih volitev. Ministri svarijo pred izpadom v predvolilnem času. Če bi uresničili vse želje in zahteve, ki jih izražajo razne politične in druge skupine v predvolilnem boju, bi se po volitvah vsaka vlada morala znajti pred razvalinami gospodarske politike; z vsem bi morala začeti od kraja.

VENDAR JE DISCIPLINA IN RED gospodarske in socialne politike potreben in tudi mogoč. Treba je nekaj dobre volje, nekaj uvidevnosti in razumevanja. Zvezni kancler dr. Gorbach in njegov finančni minister dr. Klaus se trudita, da bi vse moči nekako usmerila, da bi skupno ustavila nemirno naraščanje cen in mezdnogibanje. Pri tem pozivata avstrijsko javnost, naj podpre to njuno stremljenje in naj pomaga najti pot iz težav. Predvsem je treba najti zmerno pot v pravičen in vendar kolikor mogoče vsem ustrezen proračun. Vendar so trenja med OeVP in SPOe neizogibna. Dr. Klaus že nenehno svari pred prezahtevnim proračunom, češ da so državna denarna sredstva do kraja zavzeta. Nenehno poziva ministre, naj štedijo, ko sestavljajo svoje načrte. Dr. Gorbach kliče SPOe k zavesti odgovornosti: pri izvedbi stabilizacije morajo izostati vsi zahrbtni napadi kogarkoli: S skupnimi močmi za skupno stvar! Plače smejo povečati samo tam, kjer to ne povzroča naraščanja cen.

RAZNI KROGI RES POPUŠČAJO. Razne zadeve dobivajo drugačno obličje. Tako bodo najprej skušali znižati cene pri zelejavah, sadju in drugih živilih. Tudi cene industrijskih izdelkov bodo znižali. OeGB (Avstrijska delavska zveza) je prenehal stavliti vedno nove in večje zahteve. Tako se notranjepolitično nebo nekoliko jasni.

SREDI TEH VAŽNIH DOMAČIH OPRAVKOV se odpravlja zunanji minister dr. Kreisky na zunanjepolitično polje. Odločno zahteva razpravo med Italijo in Avstrijo glede južnotirolskega vprašanja in vseh dolžnosti, ki iz nje izvirajo, kar je po njegovem mnenju le zahteva pariške pogodbe in raznih resolucij.

KULTURNI OBZORNİK

Tajnik mednarodnega PEN-kluba v Sloveniji

Pred kratkim se je mudil v Sloveniji generalni tajnik mednarodnega PEN-kluba, angleški pisatelj David Carver. Po obisku v Ljubljani je ostal nekaj dni na Bledu kot gost Društva slovenskih pisateljev. V razgovoru s slovenskimi pisatelji in časniki je povedal, da ga veseli, da bo Jugoslavija spet zastopana v PEN-klubu. Pred drugo svetovno vojno so bili v Jugoslaviji trije PEN-centri, včlanjeni v mednarodni PEN-klub. Ti samostojni centri so bili v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Toda čeprav so nekateri PEN-centri med drugo svetovno vojno živeli dalje v izgnanstvu, oziroma begunstvu, to ne velja za jugoslovanske predvojne PEN-centre — je rekel David Carver. Tako je njihovo članstvo pač prenehalo. Po predhodnih stikih in razgovorih, ki jih je imel Carver z Ivom Andrićem in Matejem Borom v Londonu, ko je bila izražena obojestranska želja po včlanjenju pisateljev jugoslovanskih narodov v PEN-klub in po razgovoru s kulturnim atašejem jugoslovanskega veleposlanika v Londonu pred nekaj meseci, ko je bilo ugotovljeno, da ni nobene ovire za včlanjenje, je do tega res prišlo. Dogovorjeno je bilo, da bodo ustanovljeni štirje avtonomni centri, in sicer v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Skopju s koordinacijskim odborom v Zagrebu. Centra v Ljubljani in Zagrebu sta že ustanovljena. Pričakovati je, da bodo lahko vsi PEN-centri v Jugoslaviji poslali svojega delegata na letni sestanek mednarodnega izvršilnega odbora PEN-kluba, ki bo oktobra v Londonu.

Mednarodni PEN-klub ima posvetovalni položaj pri UNESCO, ima pa tudi prijateljske odnose z evropsko organizacijo pisateljev COMES, to je s Skupnostjo pisateljev in z drugimi podobnimi organizacijami. Med drugim je Carver rekel: »Po mojem mnenju bi bilo prav, da bi se slišal glas tudi jugoslovanskih pisateljev na kongresu. Edina kongregacija, ki združuje vse pisatelje po vsem svetu in jim omogoča, da medsebojno združujejo stike, se srečujejo in da se dela pisateljev v jezikih manjših narodov prevajajo v angleški in francoski jezik in tako postanejo dostopna svetovni javnosti, kar je prav tako pomembno.«

Med drugim svetuje PEN-klub organizaciji UNESCO, katera dela bi bilo treba prevesti v angleščino in francoščino, UNESCO pa finančno podpre njegove predloge. Na leto predlaga tako PEN-klub sedem do osem del za prevajanje. UNESCO skuša najti tudi primerne založnike. Seveda mora biti delo tako dobro, da lahko pride v zbirko UNESCO!

Kot je omenil David Carver, bi morda posvetili eno izmed prihodnjih števil UNESKO-vih zbirk v celoti slovenski literaturi. To bi bil prvi tak poizkus. Doslej namreč še niso posvetili cele številke literaturi enega samega naroda.

Prihodnji kongres mednarodnega PEN-kluba bo verjetno aprila prihodnje leto v Teheranu, leta 1946 pa bo na Norveškem in naslednje leto v Avstraliji. Pozneje bo prišla v poštev za ta kongres tudi Jugoslavija, kjer je že bil kongres mednarodnega PEN-kluba leta 1933.

Msgr. dr. Jože Jagodic praznuje

VELIKA SLOVESNOST OB 40-LETNICI MAŠNIŠTVA V AINETU

Dne 8. julija je praznoval v Ainetu na Vzhodnem Tirolskem 40-letnico mašništva msgr. dr. Jože Jagodic.

Msgr. dr. Jože Jagodic je pomembna osebnost in bil v drugačnih razmerah morda na najvidnejšem mestu v cerkvenem življenju ljubljanske škofije. Zato je prav, da se tega jubileja tudi mi spomnimo.

Jubilant je prišel v semenišče kot vojak prve svetovne vojne in med njegovimi pomembnimi sošolci je tudi naš prelat dr. Rudolf Blüml. Zaradi svoje sposobnosti pa tudi priklupne zunanosti je postal kmalu kaplan nadškofa Jegliča in potem kancelar ljubljanske škofije. To važno mesto je imel tudi pri škofu dr. Rožmanu do konca druge svetovne vojne.

Po drugi svetovni vojni je prišel z mnogimi sobraty in laiki v Avstrijo. Sv. oče ga je kot najsposobnejšega imenoval za papeškega legata vseh beguncev iz Jugoslavije, ki žive v Avstriji: to pomeni, da je bil kakor njihov škof in je tudi birmoval begunške otroke. V tem času je tudi kot najbožji sodelavec in poznavatelj nadškofa Jegliča izdal pri Mohorjevi družbi življenjepis »Nadškof Jeglič«. S to edinstveno knjigo nam je ohranil popolno dragoceno podobo našega največjega cerkvenega kneza, »nekronanega kralja Slovencev« in s tem napravil veliko kulturno delo.

Ko so se begunske razmere uredile, je svoje moči posvetil župnijam na Vzhodnem Tirolskem: Tristachu, Amlachu in zadnjih 6 let Ainetu. Posebno v Ainetu je storil toliko, da si je pridobil velik ugled in priljubljenost. Dokaz je prav slovesnost, ki so mu jo priredili farani v nedeljo, 8. julija.

Na predvečer so farani priredili akademijo, kjer so nastopili moški in mešani zbor, domača muzika, otroci z deklamacijami. V imenu občine mu je slavnostni govornik nadučitelj izročil lepo darilo.

Krasno vreme je jubilanta pozdravilo v nedeljo in seveda vse, ki so od blizu in daleč prišli na slovesnost. Za nas iz Koroske je bilo posebno doživetje, ko smo videli, kaj vse premore tirolska vernost, spoštovanje in hvaležnost do duhovnika. Pri slovesni maši mu je pridigal lieniški dekan prošt Budamaier, cerkveni zbor pa je prepeval, kot bi bilo v stolnici. V procesiji po sv. maši so nastopili Tirolci v narodnih nošah in kakih sto znamenitih tirolskih strelcev (Schützen), ki so s salvami počastili evharističnega Kralja in tudi jubilanta.

Slovesnosti se je udeležilo tudi kakih 100 Slovencev iz različnih krajev, skupina iz Spittala in pa cerkveni zbor iz Pliberka,

Prof. Šebesta o veri pigmejcev

Prvi učenci in sodelavci W. Schmidta S. V.D., slovitega prvaka kulturne historične šole v etnologiji, doživljajo sedemdesetletnice. Lani jo je praznoval prof. dr. Gušinde, letos jo obhaja prof. Pavel Šebesta. Po rodu je iz Gornje Šlezije in v mladosti je zbiral moravske ljudske pesmi... V Mödlingu pri Dunaju je 1911 postal duhovnik misijonske družbe Verbi Divini. Tako je ostal v nemškem kulturnem krogu. V etnologiji velja za prvega strokovnjaka v raziskavanju pigmejcev. Njegova dela, posebno prikaz pigmejskega rodu Bombuti (severozapadno od Viktorijinega jezera) so upoštevana od etnologov vsega sveta. Napisal je tudi več poljudnih poučnih opisov svojih raziskavanj v kramljajočem slogu. Velja spoznanja o mitih in religiji pigmejcev, ki žive zelo staro, sicer zamrzlo stopnjo kulture, je mogel dognati le s potrpežljivim in vztrajnim življenjem v duševnosti teh prvotnikov, ki so mu le kot prijatelju zaupali svoje religiozne skrivnosti.

Samoumevno je, da so Šebestove ugotovitve velikega pomena za razvojno zgodovino verstva. Pred kratkim je za berlinsko založbo »Morus Verlag« napisal knjigo o izvoru religije (Ursprung der Religion). Prof. Šebesta je v tridesetih letih predaval tudi v Ljubljani, kjer je bil gost prof. Lamberta Ehrlicha. Imetnik ljubljanske stolice za primerjalno veroslovje je v začetku svoje akademske kariere bil v živahni zvezi z dunajsko kulturno-historično šolo in je o njenih metodah pisal v našem »Etnologu«. Žal je pozneje v njegovem delu znanstveni interes stopil v ozadje in tako Slovenci nismo dobili tako potrebnega dela o zgodovini religij.

ki ga je bil jubilar najbolj vesel. Pred župniščem ga je pozdravila deklica iz Spittala, pri kosilu deklica iz Pliberka, v imenu Slovencev in posebej v imenu ameriških Slovencev ga je pozdravil g. Nande Novak, v imenu duhovnikov sobratov, v imenu Podjune, domovine škofa Rožmana in Gorenjske pa g. Vinko Zaletel. Med kosilom so prepevali slovenske pesmi, da je bilo domače in prijetno.

Popoldne je bila v cerkvi slovenska pobožnost, katere so se udeležili tudi domači farani, da so tako lahko prvič poslušali naše pete litanijske in cerkvene pesmi, ki jih je pel pliberški cerkveni zbor pod vod-

Jubilant med cerk. pevskim zborom iz Pliberka s pevovodjem prof. Miheličem

Dr. Ingomar Heyer:

POTOVANJE V Sveto deželo

(Nadaljevanje)

Ko se je vrnila družina, so naju lepo sprejeli in počastili. Tudi njegov brat in sestra študirata in čeprav so razmeroma bogati, žive skromno, kar pri nas ni več navada. Mislil sem si, kako sram nas mora biti Evropejce, ko govorimo o združeni Evropi le na temelju visokega življenjskega standarda, avtomobila, hladilnikov in podobno. Saj mora vendar iz pojma Evropa odražati pojmi krščanstvo, ko je le po krščanski kulturi Evropa tako na visoki stopnji.

Na svetih krajih

Naslednji dan sva si ogledala še druge kraje križevega pota v Jeruzalemu. Po »Via dolorosa« sva šla mimo pete, šeste in sedme postaje vse tja do cerkve, ki stoji na kraju križanja samem, na Golgoti. Ta cerkev je pa prav žalosten spomenik, v koliko različnih skupin so razdeljeni kristjani. Zato imajo v njej vsak svoj kotiček: katoličani, Grki, Armenci, Kopti itd. Na zunaj ni lepa, vidi se njeno železno ogrado. Vidi se, da so tisti, ki so jo postavljali, imeli druge reči za važnejše, ko so to delali. Taka cerkev bi morala biti vendar nekaj veličastnega in bi gotovo vsi katoličani radi kaj darovali zanjo! Skozi zapadni vhod, kjer se zbirajo grški menihi, smo prišli na kraj, kjer je oltar, postavljen prav na kraju križanja. Skupina nemških romarjev je imela tu pobožnost. Blizu tega oltarja je 10. in 11. postaja križevega pota. Ves prostor razsvetljujejo sveče in človek je ves ganjen, če pomisli, da je tu umrl za nas in za vse ljudi Kristus. Tu je spregovoril svoje zadnje besede sredi svojega trpljenja na križu...

Pod cerkvijo je kraj, kamor so Kristusa položili mrtvega; grob, ki ga je pripravil Jožef iz Arimateje; kraj Kristusove zmage nad smrtjo.

Z globokimi vtisi smo zapustili to cerkev in si potem ogledali še druge jeruzalemske znamenitosti. Obiskali smo kraj, kjer nam latinski napis pove, da so na tistem mestu rimski vojaki bičali Odrešenika in ga kronali s trnjem. Ne daleč od tam je druga postaja križevega pota, kjer so Kristusu naložili na rame težki križ. Preko ulice na nekem dvorišču je danes neka mohamedanska šola. Tam je kraj, kjer je bil Jezus obsojen na smrt.

Obiskala sva tudi cerkev sv. Ane v zgradbi grško-katoliškega semenišča za bogoslovce. Malo na levo od tam je vhod v Kopel Bethezda, ob kateri je Jezus ozdravil bolnika (glej: Jan 5, 1. 13). Na vhodu so bili napisi z evangelijskimi besedami skoro v

svetovni g. prof. Silva Miheliča. Posebno litanijske so jim zelo ugajale.

Slovesnosti se je udeležil tudi velik prijatelj mons. dr. Jagodica in Slovencev sploh: bivši tiški prior p. Evgen Fiderer, sedaj opat v Stamsu na Tirolskem. Čestitke pa so poslali inomoški škof dr. Pavel Rusch, ljubljanski nadškof dr. Anton Vovk in pa tirolski državni poslanec Kranebitter.

Jubilant živi sicer med Tirolci, pa smo tedaj vsi čutili, kako srečen je med rojaki Slovinci. Ob vsem trpljenju, kar ga je doživel zadnjih 20 let, je bil srečen in vesel in Bogu hvaležen za tako lep dan in da lahko praznuje tako pristrčno slovesnost med vernim ljudstvom.

Premnogim čestitkam iz vsega sveta se pridružujemo tudi mi in mu želimo še mnogo zdravih let v službi Cerkve in naroda!

vseh jezikih sveta. Tudi slovensko besedilo sva našla med drugimi.

Popoldne sva po »Via dolorosa« stopila proti takimenovanam »Bab Sitti Marijam«, Marijinim vratom, odkoder je lep razgled proti getsemanskim vrtovom. Na desno sva videla Cedronska dolino. Opazila sva tam tudi grški napis, ki pripoveduje, da je bil na tem kraju kamenjan sv. Stefan (Apost. dela 7, 54-60).

Obiskala sva potem vrt Getsemani, kjer je Jezus potil krvavi pot in kjer ga je Judež s poljubom pokazal hlapcem velikega duhovnika. Neki jordanški stražnik je naju nagovoril in začel razlagati razne vrste cvetja, ki tam raste. Pa to naju ni zanimalo, saj nisva prišla sem zaradi rož. Na vrtu je cerkev, kjer pred oltarjem kažejo neki kamen, kjer je bil Jezus, ko ga je poljubil Juda. Tako pripovedujejo.

Od te cerkve sva se povzpela malo više do kraja, kjer je ruski pravoslavni samostan. Kraj je zelo lep. Sprejele so nas ruske redovnice in sicer nad vse prijazno, ko so videle, da znam ruski. To so res prave predstavnice ruske duše. Rusko ljudstvo je v svojem bistvu tako plemenito, a mora žal že desetletja nositi tak strašen križ, ki so mu ga naložili sovražniki križa. Rusko ljudstvo ne kaže junaštva v borbi, kaže ga v svojem trpljenju. Neka podoba Odrešenika je. Prepričan sem, da ima z njim Bog velike namene. Saj vemo tudi, kaj je povedala o Rusiji Marija v Fatimi.

Se malo više sva naletela na nagrobne kamne. To je bilo pokopališče, ki so ga razrušili. Pogledam napise in vidim, da so napisi židovski. Žalosten pogled! Človeško sovražstvo niti spomina mrtvih ne pusti pri miru. V ozadju, že onstran izraelske meje, je majhen vinograd. Blizu tam je spominska cerkev na dogodek, ko se je Jezus zjokal nad mestom Jeruzalemom (Lk 19, 41-44).

Slovenski napisi v Jeruzalemu

Sonce je že zašlo, ko sva prišla do cerkve »Pater noster«. V tej cerkvi je namreč v 58 jezikih napisana molitev, ki jo je Jezus naučil apostole. Med temi napisi je tudi slovenski napis s celim »očenašem«. Cerkev oskrbujejo karmeličanke. Še više na gori je kraj, odkoder je Jezus odšel v nebo. Tu je torej spregovoril tiste znamenite besede apostolom in učencem: »Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij...«

Onstran hriba v dolini se je videla Betanija, na zapadni strani pa se je razprostiralo sveto mesto Jeruzalem. Pogled je res lep in pretresljiv. To je mesto, ki ni

spoznalo svojega časa obiskovanja in je bilo deležno izpolnitve strašne prerokbe, da niti kamen ne bo ostal na kamenu. Stoletja nato so se mesta polastili mohamedanci in na kraju templja pozidali mošejo. Pa še danes je to mesto, ki trpi. Sedaj je razdeljeno na staro in na novo mesto. V starem gospodarijo Jordanci, v novem Judje.

Ker je bila naslednji dan nedelja, sva šla k armenski katoliški službi božji. Sicer nisva nič razumela, a naju je vseeno prevzela lepota njihovih obredov. Maševal je patriarh, dobro izvežban zbor pa je prepeval skozi stoletja ohranjene melodije.

Po kosilu sva se odpravila, da obiščeva Hebron, Sada el-Chalil. Avtobusna vožnja je zelo poceni. Za pot sva plačala samo 80 fils, to je okoli 6 šilingov za 38 kilometrov vožnje. Ne daleč od Jeruzalema sva opazila pomušeno hišo, na zidovju pa žico. Malo dalje je bil bunker z izraelsko zastavo. Vse to so znamenja, kako je Sveta dežela razdeljena na dva dela. Ni miru, ni pomirjenja in sprave.

V Hebronu sva povprašala, kjer je Abrahamov grob. Tudi Arabci namreč častijo Abrahama, ker ga smatrajo za svojega očaka, očeta Izmaila, od katerega izhajajo Arabci. Pokazali so nama trg in preko trga sva prišla do mohamedanske cerkve, džamije, v kateri časte grobove Abrahama, Izaka, Rebeke in Lee. Na stopnicah je bilo nekaj beračev, pravih bolnikov s strašnimi ranami. Čuvar džamije je zahteval od naju zelo veliko vstopnino. Rekla sva, da bova plačala samo polovico tiste vsote. Pognal naju je in naju strašno preklinjal. Za njim so začeli vpiti in naju preklinjati tudi tisti berači, da je bilo najpametneje kar hitro jo pobrati iz Hebrona. V mestu je mnogo beguncev, ki nimajo ničesar in bi naju lahko še okradli. Poiskala sva avtobus in se odpravila proti Betlehemu.

Na betlehemske poljanah

Od avtobusne postaje v Betlehemu sva morala iti nekaj časa peš. Najprej sva opazila ne masivno zgrajeno cerkev, ki je v rokah protestantov. Nasproti nje je obrtna šola, ki jo vodijo salezijanci. So italijanske narodnosti in sem si pomagal z latinščino ter jih prosil, naj mi pokažejo kraj Kristusovega rojstva. Seveda je tudi ta kraj danes nadzidan s cerkvijo. Cerkev Jezusovega rojstva je danes v rokah grških pravoslavnikov. Zraven je tudi armenska pravoslavna cerkev in še katoliška.

Tudi tu sva opazila precej beguncev iz krajev, ki so pripadali izraelski državi. Ko so naju otroci zapazili, so tekali za nama in molili roke proti nama ter prosili »bak-šiš«. Nadlegovali so naju tudi številni prodajalci spominčkov. Kaj posebnega niso prodajali, spominčkov je pa po celi Sveti deželi vse polno. Mene je zanimal samo izvod svetega pisma nove zaveze v arabščini.

Betlehemčani prijazno sprejemajo romarje. Žalostno je le to, da se tudi tu vidi, kako smešno je, ko smo kristjani sredi takorekoč mohamedanskega bloka med seboj razdeljeni na toliko skupin. Kdaj bo prišlo do zedinjenja vseh kristjanov in bo ena čreda in en pastir?

Ko smo se z avtobusom vozili nazaj iz Betlehema, se je začel z nama pogovarjati nek policaj. Zanimalo ga je življenje v Avstriji in pripovedoval nam je o svoji družini in svojem kraju. (Dalje prihodnjik)

Človek, obstoj za hip!

Ameriški zvezdoslovec Harlow Shapley je pred nekaj leti na novo premeril vseмирje. Pri tem je prišel do zaključka, da je Zemlja zelo oddaljena od središča vsemirja.

On je mnenja, da potrebuje svetloba 52.000 svetlobnih let (!), da pride z naše Zemlje do tega središča. — Da boste nekoliko razumeli, kako veličanska razdalja je to, naj povemo v pojasnilo sledeče:

Svetloba se širi s hitrostjo 300.000 km na sekundo. Za pot okoli zemlje bi torej potrebovala komaj približno eno osminsko sekundo! V poldrugi sekundi napravi pot med Zemljo in Luno in v 8 minutah pride do Sonca, v poldrugi uri pa do Neptuna, najbolj zunanje zvezde-premičnice.

Zdaj vam bo približno jasno, kako daleč je od Zemlje do središča vsemirja, če moramo svetlobo oz. njen žarek romati po tej poti 52.000 let in to s hitrostjo 300.000 km na sekundo! (To se pravi, da bi morali izračunati, koliko sekund ima doba 52.000 let, katere potrebuje svetloba Zemlje, da pride do tja. To z navadnim računanjem niti ni mogoče izraziti oziroma tako številko napisati!)

PODGORJE — KAPELICA

Na god sv. Anc. 26. julija, sta pri podgorski Kapelici dve sv. maši: ob 8. in 9. uri dopoldne.

V nedeljo, dne 29. julija, bo pri Kapelici sv. maša ob 9. uri in po maši pranje.

CELOVEC

(25 let redovnega življenja)

V soboto, dne 21. julija, je v zelo skromni obliki praznovala svoj srebrni jubilej redovniškega življenja naša č. šolska sestra **Lamberta Lučovnik**, prednica šolskih sester v Mohorjevi hiši v Celovcu, na Vetrinjskem obmestju št. 26.

25 let je minilo, odkar se je z redovniškim obljubami posvetila delu za Boga in za duše. Škoda, da ni bilo v domu naših dijakov in dijakinj, za katere se sedaj že toliko let žrtvuje; saj bi gotovo z velikim veseljem radi po svojih močeh doprinesli svoj delež k proslavi tega jubileja! Vso hvaležnost in čestitke staršev, ki zaupajo vsako leto Domu v vzgojo svoje ljubljence, je pri službi božji, darovani ta dan, skušal izraziti g. kanonik Aleš Zechner, ki je v svojem nagovoru na slavljenko pokazal vzvišeno delo žene, ki se kot redovnica posveti popolnoma službi Bogu in bližnjemu.

Častiti sestri želimo vsi, ki jo poznamo, še mnogo let zdravja, plemenitega dela in žrtvovanja za druge in nekoč pri Bogu bogato plačilo za ves trud, ki ga zna povezati s svojo prijaznostjo in pridnostjo. Na mnoga leta!

DOBRLA VES

(Zlatomašnik p. Placid Borri)

V benediktinskem samostanu v št. Pavlu v Labotski dolini je obhajal petdesetletnico mašništva preč. g. duhovni svetnik p. Placid Borri.

Č. g. zlatomašnik je bil rojen na Dunaju in je vstopil po dokončanem srednješolskem študiju v red benediktincev v št. Pavlu. L. 1912 je bil posvečen v mašnika. Deloval je goreče v dušnem pastirstvu. Bil je administrator na samostanskem posestvu pri Mariboru in dolga leta administrator v Dobrli vesi. Bil je dober oče vsem nastavljenecem, ljubezniv in dobrotljiv pa tudi do vseh, ki so prišli k njemu za nasvet in za pomoč.

Kolikor mu je dopuščal čas, je zelo pomagal pri božji službi in v spovednici v Marijinem svetišču v Dobrli vesi. Zaradi težke bolezni ni mogel več opravljati službe v Dobrli vesi in se je podal v tihoto samostana. V priznanje za njegovo gorečo delo je bil imenovan za škofijskega duhovnega svetnika.

Č. g. zlatomašniku želimo mnogo zdravja in še dosti let v božjem varstvu!

KOTMARA VES

(Nova maša)

V nedeljo, dne 15. julija, je doživela Kotmara ves slovesnost, kot je ta rod ne pomni: novo mašo bodočega misijonarja. Zadnja nova maša domačega novomašnika je bila pred 52 leti, pel jo je sedanji g. župnik iz Bilčova, Josip Stih, ki je obhajal pred 2 letoma med nami svojo zlato mašo in je tudi tokrat prihitel po končanem žegnaniu v Želučah med nas. Letošnja nova maša je po številnem obisku, pri srčnosti in globokem versko-misijskem doživetju zdaleka prekašala zlatomašno slovesnost.

Okrog 10. ure je pripeljal g. Matko v spremstvu redovnih sobratov gg. dr. Cigana, Vodeta (g. Rovana je prišel že na predvečer duše umivati!) v ovenčanem avtu g. novomašnika **Tomaža Hao Schia** (izg. Sa), roj. leta 1934 v Han Kou na Kitajskem. Sledil je slovesen sprejem pri vhodu na pokopališče, kjer je stal slavolok z dvojnimi napisom: »Novomašnik, bod' pozdravljen« in »Pojdite in učite vse narode!«. Ogromne množice ljudstva iz domače župnije in sosednjih župnij so se zbrale k sprejemu, kajti »duhovnika-Kitajca« ni mogoče videti vsak dan.

S svojo novomašniško ponižnostjo in očarujočim smehljajem si je g. novomašnik na mah osvojil srca vseh. Zadolneli so topiči, zapeli zvonovi. Cerkevni zbor je zapel pod vodstvom g. organista Alojzija Hribarja, ki je za to priložnost spet prihitel med svoje nepozabne Kotmirčane, da je pripravil glasbeni del nove maše in vzorno, kot le on zna, okrasil cerkev, pozdravno pesem. Nato so deklamirali Kajžnikova Edit, Andrejčev Hanzej in Žlajharjev To-

Pri nas na Koroškem

me skupno z ministrantovsko skupino v pestrih oblekah. V imenu faranov je izrekel dobrodošlico g. novomašniku domači župnik v materinskem jeziku svete katol. Cerkve.

Nato je sledil vhod v cerkev, ki je bila vsa v vencih, ki jih je spletla farna mladina. Sledila je sv. maša v najbolj slovesni obliki, ki jo pozna liturgija Cerkve.

V novomašni pridigi, ki jo je imel g. prof. dr. Cigan, je orisal tujstvo življenjske pot g. novomašnika k oltarju, se zahvalil Kotmirčanom za gnotno in duhovno podporo g. novomašnika ter navdušil zbrano množico za molitveno in denarno podporo misijonov. Po končani sv. maši je iz tisočih grl mogočno zadonel Tedeum, g. novomašnik je izmolil v kitajskem jeziku očenaš in zdravamarijo, da smo slišali, kako zveni kitajščina, podelil papeški blagoslov, ki si ga je nalašč za to priliko izprosil od sv. očeta, in nato še dolgo delil novomašni blagoslov, medtem ko je ljudstvo prepevalo nabožne pesmi.

Cerkveni slavesnosti je sledil običajni novomašni obred, h kateremu so bili povabljeni le duhovniki, cerkveni pevci in vodnice živega rožnega venca, ki so največ doprinesle za vzdrževanje g. novomašnika. V pristno slovenski domačnosti so potekale popoldanske ure. Menjavali sta se slovenska in kitajska pesem g. novomašnika, ki je pokazal velik glasbeni dar. Z večglasno petimi lavretanskimi litanijami je bilo to izredno lepo novomašno slavlje zaključeno.

ŽVABEK

(Ponovitev nove sv. maše)

V nedeljo, dne 5. avgusta t. l., obhajamo izredno slovesnost. Naš rojak č. g. **Baltazar Nuk** iz Šmartna v Granici bo v naši župni cerkvi ponovil svojo novo sv. mašo. Novomašnik je namreč rojen na Komlu v žvabeški fari. Med svetovno vojno so se njegovi starši preselili s Komla v Šmartno, kjer so podedovali lepo posestvo. Nadobudnega dečka so starši dali v šole, ker ga je Bog klical v svojo službo. Po dolgih letih študija se je gospod Baltazar vrnil v svoj domači kraj, kjer je obhajal svojo prvo sv. mašo.

Spored slovesnega dneva v Žvabeku je sledeči: Č. g. novomašnik pride k nam isti dan, kot je določen, ob pol devetih dopoldne. Ob 9. uri bo pozdrav in sprejem pred župniščem in vhod v župno cerkev, kjer bo slovesna sv. maša. Po sv. maši bo obhod s sv. Rešnjim Telesom ali pranganje, ker to nedeljo obhajamo tudi farno

žegnanje — po isti poti kot prejšnja leta. Ko bo procesija končana, bo č. g. Nuk delil novomašniški blagoslov.

Verniki iz bližnje in daljne okolice so na to slovesnost iskreno vabljeni!

LOGA VES ob VRBSKEM JEZERU

(Razno)

Vsled dolgo trajajočega mrzlega vremena in deževja se je žetev žita letos za dobre tri tedne zakasnila. Do goda sv. Anc. t. j. 26. julija, je morala biti že ajda vsejana in sicer kot drugi sadež po rži. Letos pa ta dan še rž sploh ni dozorela in še stoji na njivah nepožeta. Je zelo redka in bo donos zelo pičel.

Ker ajde skoraj sploh ne bodo mogli vsejati in ker se turščica vsled mrzlega vremena zelo slabo razvija ter bo komaj dozorela, ne bo težko samo za črn kruh, ampak tudi za sirkove žgance, ajdovih pa sploh ne bo. Pšenica kaže nekaj boljše, enako tudi oves. Da bi kako leto ajde ne mogli vsejati, ne pomnijo niti najstarejši ljudje. To bodo čutile tudi čebele.

Nekaj drugače je pri senu, katerega donos je v splošnem srednje dober. Le vreme je pri sušenju, kot povsod zelo nagajalo. Kako se časi spreminjajo, naj navedemo tudi sledeče: Vsa leta se je povpraševalo po košnji sena in se tudi prav dobro plačevalo. A sedaj pa vsled pomanjkanja delovnih moči in nerentabilnosti nihče ne vpraša po košnji trave. Nasprotno, posestniki hotelov in vil, kateri imajo v svojih parkih in vrtovih večkrat prav lepo travo, morajo sami najeti kosce, da pokosijo, in so veseli, da jo kak kmet zastonj vzame, posuši ter odpelje.

Tujski promet se je šele sredi julija prav oživil. Vsled hladnega vremena je prej le malo gostov mikalo priti na deželo. Sedaj je pa le malo hiš, kjer ne bi bilo tujih gostov.

ŠT. JANŽ v ROŽU

(Poroki)

Na binkoštni ponedeljek je Egidij Hafner, pd. mladi Lapuš na šentjanških Rutah, pripeljal pred oltar domače cerkve **Eriko Schleiberjevo** iz Kotmare vesi. Vesela svatba je bila v prostorih Činkovčeve gostilne, kjer so se povsneli do jutra.

Dne 21. maja pa se je oženil Viljem Einspieler, pd. Bvažicev v št. Janžu, ki si je izbral nevesto v bilčovski fari, namreč **Marijo Šelander**. Obe nevesti sta se omožili na krepke kmečke domove in se tudi z veseljem oprijeli težkega kmečkega dela. Naj omenimo še to, da sta obe »Horjančce«.

Dr. Joško Tischler — imenovan za ravnatelja

Z 9. junijem 1962 je bil imenovan višji študijski svetnik dr. Joško Tischler za ravnatelja Državne realne gimnazije in gimnazije za Slovence v Celovcu. Koroški Slovenci mu k imenovanju iz vsega srca čestitamo.

Profesorski zbor slovenske gimnazije v Celovcu z ravnateljem dr. J. Tischlerjem. Prva vrsta od leve na desno: Ga. Janja Zikulnig, ga. Slavka Hronek, dr. Joško Tischler, ga. dr. Anica Petek, ga. Melita Millonig. — Druga vrsta: Dr. France Cžigan, inž. Janez Oswald, Franc Inzko, Joško Hutter, dr. Pavel Zablatnik, Franc David, Milan Kupper, Stefan Močilnik, dr. Anton Feinig. — Tretja vrsta: dr. Janez Polanc, Marijan Rus, dr. Reginald Vospernik, dr. Stanko Cegovnik.

Svetovali bi tudi fantom po Gurah, da naj tudi oni pridejo k nam po naša dekleta, da ne bodo zmeraj naši fantje hodili čez Dravo. Tudi naše dečle so žavbrne in fletne, kar korajžo fantje, pa bo šlo.

Obema paroma želimo cel koš zakonskega blagoslova.

V bolnici na Dunaju se je dalj časa zdravil Rotov Rudi, moral se je podvreči težki in nevarni operaciji. Najhujše je že prestal, sedaj se spet zdravi v domači oskrbi. Želimo mu vsi prav iz srca, da bi našel spet ljubo zdravje.

Huda avtomobilska nesreča pri Gradcu

Rebrški komendant g. dr. Metod Turnšek se je zadnjo nedeljo, dne 22. julija, odpeljal v Gradec na obisk k bolnemu bratranču g. Rudolfu Kolariču. Na obisk pa je iz Nemčije prispel tudi drugi bratranec g. Jožef Rogina s svojo mlado družino, ki jo je nastanil v znanem letoviškem kraju Pöllau pri Gradcu.

Že 21 let se bratanci niso videli, zato je bilo svidenje tembolj pristrčno. Po obisku svoje družine je bratranec Jožef Rogina odpeljal pisatelja dr. Turnška z lastnim avtomobilom zopet v Gradec. V avtu je bila tudi njegova žena in nje sestra z možem.

Nedaleč od Pöllau-a pa je na nekem mostu zadel v Roginov avto neki težak tovorni avtomobil. Bratranec Jožef Rogina, ki je šofiral, je bil na mestu mrtev, ostali — razen Jožefove žene — pa poškodovani, tako da so jih morali z rešilnim avtom odpeljati v bolnišnico v Hartberg pri Gradcu.

Pisatelj č. g. dr. Turnšek se bo moral v bolnici zdraviti najmanj 10 dni zaradi poškodbe na desni nogi, katera pa ni ravna.

Pokojni Jožef Rogina zapušča ženo in dva otroka. Silno se je bil razveselil, ko je po dolgem času zopet videl svojo mater, sestri in druge sorodnike. A nemila usoda ga je prav nenadoma iztrgala iz njegove družine, ki jo je tako ljubil, in iz kroga svojcev.

Naj mu bo lahka domača zemlja!

Generalni kapitelj Kongregacije šolskih sester v Rimu

Od 27. junija do 2. julija t. l. je zboroval v Rimu generalni kapitelj Kongregacije šolskih sester pod predsedstvom zastopnika rimskega vikariata msgr. Virgilia Caselli. Naloga tega kapitlja je, da izvoli predstojništvo ter pretresa razna vprašanja o delu Kongregacije in daje določbe in smernice za nadaljnje delo. Na večer pred kapitteljem je zbranim kapitularkam spregovoril č. g. Anton Iskra, ki je razložil pomen in važnost kapitlja za vso Kongregacijo in za vsako posamezno sestro.

Za sestre kapitulark, ki jih je bilo 31, je predstavljal kapitelj tudi veselo srečanje, saj so se zbrale po tri zastopnice iz vseh provinc: iz Jugoslavije, Avstrije, Italije, Severne in Južne Amerike.

Dne 29. junija je bila v veliko zadovoljstvo vseh ponovno izvoljena dosedanja častita mati M. Terezija Vidan.

Iz poročila o stanju Kongregacije v teku zadnjih šest let je bilo razvidno, da je število sester v tem času poraslo skoro za 400 članic. Sestre se bavijo v prvi vrsti z vzgojo mladine in z raznim socialnim delom. Danes zajema vzgojno delo šolskih sester okoli 14 tisoč mladine. Razen številnih osnovnih župnijskih šol imajo sestre v Ameriki tri učiteljska s pravico javnosti, licej in visoko šolo za dekleta.

Tudi v socialnem pogledu je njihovo delo pomembno, saj vodijo mnoge bolnišnice in pomagajo pri župnijskem delu.

Delo kapitlja je zaključil z zahvalno sv. mašo protektor Kongregacije Nj. Em. kardinal Paolo Marella. Po sv. maši je izrazil vrhovni predstojnici svoje veselje nad njeno izvolitvijo. S kapitularkami se je razgovarjal v različnih jezikih in povedal, da mu je žal, da ne zna nobenega slovanskega jezika, da bi mogel govoriti z zastopnicami štirih jugoslovanskih provinc. Na koncu je naročil kapitularkam, naj poneso njegove želje za nadaljnji razcvet Kongregacije v vse province, ter se priporočil vsem sestram v molitev, ker ima sedaj veliko dela za pripravo koncila.

Naslednji dan so kapitulark poromale v Assisi ter obiskale baziliko Marije Angelske, baziliko sv. Frančiška, Carceri — to so Frančiškove ječe — ter cerkev sv. Dami (Nadaljevanje na 8. strani)

Šoferski kotic

NEGA LAKA IN ...

Avtomobil ne peremo le zato, da je vedno čist, temveč, da negujemo lak.

Čeprav je pranje avtomobila preprosto, vendar so izkušnje pokazale, da velja upoštevati nekaj nasvetov: v sončnem vremenu peremo avtomobil v senci. Če je stal avtomobil na soncu in je vroč, naj se pločevina najprej v senci ohladi, preden peremo. V mrazu pod 0° C ne peremo z mrzlo vodo na prostem, ker voda na laku sproti zmrzne.

Voda naj bo iz vodovoda. Kolikor mogoče se izogibajmo pranja z raznimi »avtošamponi« in drugimi pralnimi sredstvi — tudi ne s sedanji detergenčnimi sredstvi — razen, če ne predpiše tovarna, ki je lak izdelala, svojega pralnega sredstva.

Ne uporabljajmo ščetk, tudi ne tako imenovanih vodnih ščetk in ne mokrih krp, s katerimi pobremo z laka prah in hkrati brusimo z istim prahom lak kot s finim smrkovim papirjem!

Karoserijo zgoraj z vodo oškropimo, nikakor pa ne obrizgamo z močnim vodnim curkom. Pričnemo pri strehi. Ko prične voda sama odplakovati prah z laka, si pomagamo z gobo, vendar zalivajmo pod gobo čimveč vode. Ko odstranimo blato in prah, še s čisto vodo izperemo vse lakirane površine ter jih do suhega izbrisemo z usnjeno krpo, najbolje z »jelenovo kožo«.

Loščila za konserviranje laka: Lakiranje površine lahko tudi zaščitimo. Sredstva za konserviranje laka so narejena na osnovi silikona ali pa silikonov. Izkušnje narekujejo uporabo silikonskega loščila. Če imamo avtomobil v garaži, potem konservirajmo lak vsakega četrta leta! Pri avtomobilih pa, ki garažirajo noč in dan na prostem — konserviramo lak vsak mesec ali vsaj na dva meseca, glede na vremenske prilike.

Na zaščitnih površinah ostanejo vodne kapljice kot drobne kroglice in odletijo. Ko je sredstvo sprano, se kapljice združijo v veliko kapljo ali celo lužo, n. pr. na strehi. Detergentna (močnejša čistilna) pralna sredstva spirajo zaščitno plast. Zato po vsakem pranju z njimi obnovimo zaščitno plast!

Če kane silikonski preparat na avtomobilsko steklo — to opazimo, ker ostanejo kapljice na steklu (ne stečejo po njem) — očistimo steklo s posebnim preparatom, ki ga kupimo obenem s silikonskim loščilom. Madež lahko odstranimo s stekla z detergentom. Če v loščilu (ali tudi polituri) ni mineralnega topila, spoliramo z njim tudi gume.

Pri nas sredstva za zaščito lakiranih površin avtomobila še premalo uporabljamo, čeprav je to slabo zlasti za vozila, ki niso spravljena v garažah.

... KROMIRANIH IN ELOKSIRANIH DELOV

Kromirani, aluminijasti in eloksirani kovinski deli se prav tako kot lak perejo in sušijo z usnjeno krpo.

Te dele lahko poliramo s polirno vodo; čim dalje pa se ogibajmo posebnih polirnih sredstev za kovine. Šele ko nastanejo v kromu tanke pore in rahlo rjavenje, sežemo po specialni polituri za kovine. Izberimo sredstvo s silikonskim dodatkom, ki tudi konservira, prepreči nadaljnjo korozijo!

Z istim sredstvom poliramo obledele in marogaste aluminijeve površine.

V mokrih in zimskih mesecih te kovinske dele na tanko premažemo z mineralno mastjo ali posebnim zaščitnim sredstvom.

SPODNJI DEL AVTOMOBILA

Spodnji del avtomobila je najbolj izpostavljen vlagi in udarcem. Kolesa mečejo ob dno kamenje in neprestano uničujejo zaščitni lak, nakar gola pločevina rjavi. Zato je dobro enkrat na leto, še bolje pa jeseni pred mokrimi meseci in spomladi temeljito očistiti spodnji del avtomobila in ga premazati z zaščitnim lakom.

Pri avtomobilih, kjer vrata puščajo vodo, je na podu kaj rada vlaga ali celo luža pod gumijasto preprogo v avtu. Vrata popravimo — morda bo potrebno menjati tesnilno gumo ob vratih —, hkrati pa izvtamo v dno avtomobila nekaj lukenj, skozi katere lahko odteče voda, ki v avto vdira pri vratih.

Za naše gospodarje:

Nekaj važnega o humusu

Humus je črna prst, na kateri raste najbolj okusna in sočna zelenjava. Črna ali humozna zemlja je rahla, vsrkava obilo vode, sprejema dosti toplote in nudi vse pogoje za uspešno vrtnarjenje.

Humus se napravlja v zemlji iz rastlinskih snovi, predvsem iz hlevskega gnoja, ki je za naše vrtove najboljše gnojilo, če je dobro prelehan in predelan; zemlji ne daje samo najpotrebnejših redilnih snovi, marveč jo tudi rahlja in bogati s črnicami ali humusom ter jo tako vedno bolj usposablja za vse vrtno kulture.

Vrtnarji si radi pomagajo z umetnimi gnojili, ki sicer lahko dajo zemlji potrebnih redilnih snovi in pomagajo rastlinam k povoljni rasti, zemljo zboljšati in humus množiti pa z njimi ne moremo. Zemlja postane pri trajnem gnojenju z umetnimi gnojili pusta in grudasta in rodovitnost kljub gnojenju popušča, ker ni v zemlji dovolj črnic, ki je bistveni del dobre vrtno prsti. Iz teh težav si pomagamo, če si vse leto skrbno pripravljamo kompost.

PRIDOBIVANJE KOMPOSTA

Kompostišče, ki nam daje gnojivo za vrt, napravljamo tako, da zbiramo razne odpadke, plevel, travo, listje, pepel, smeti, saje, cestno blato, iztrebke iz jarkov, odpadke iz kurnikov, ostanke z dvorišča — skratka vse, kar lahko gnije in trohni.

Uredimo ga na vrtu, najbolje v senci dreves, pri kakšnem zidu ali seči. Okrog kompostišča lahko zasadimo natiški fižol. Ne smemo pa tja odlagati rastlin, ki so okužene od raznih bolezni, zlasti od plesni, rje ali skrlupa. Na kompost tudi ne smemo devati plevela s semenom, ker bi raznesli po vrtu bolezni in plevel, pa tudi razne škodljivce. Bolje, da take rastline sežgemo, pepel pa stresmo na kompost. Premogov pepel, ki vsebuje mnogo žlindre, tudi ni dober za kompostišče. Pač pa je presejani premogov pepel dober dodatek kompostu za težko in vlažno zemljo.

Vse, kar nabereemo, zmešamo in nalagamo na kompostišču v plasteh na četveroglat kup. Vsako plast, ki naj bo 20–30 cm visoka, dobro potlačimo, zlasti ob ro-

beh, ki se najbolj suše. Na vsako plast naložimo nekoliko svežega gnoja, če ga imamo, nanj pa prsti. Vse to zalijemo večkrat z vodo, še bolje z gnojnico ali stranišnikom. Vsaj vsake 3 mesece kompost prekopljemo, da pospešimo trohnenje. Pri tej priliki mešamo med prekopa in na drug kup premetani kompost apneni prah, ki pospešuje razpadanje rastlinskih snovi.

Posebno pospešimo zorenje komposta, če pri prekopavanju potrosimo na vsako plast (na 1 m²) 5–6 kg neoljenega apnenega dušika. Vsako plast omočimo in potlačimo, da se kup segreje, s čimer pospešimo gnitje. Ko so jesenski pridelki pobrani, navozimo na vse prazne grede gnoja in godnega komposta ter prelopatimo (»prešitihamo«). Zemlja naj ostane čez zimo neporavnana v brazdah. Odprta zemlja globoko premrzne, zmrzal pa uniči mnogo mrčesa, plevela in raznih bolezenskih kali.

Zatiranje bramorjev

Bramorji so v humoznih in barjanskih zemljah huda nadloga. Zemlja je razrita in dvignjena od gostih, plitvih in vodoravnih, kakor prst širokih rovov. Bramorji odgrizejo korenine, ki so jim napoti, žrejo kali, sočne korenine in mlade liste, nakar prizadete rastline ovenejo in se posuše.

Najzanesljiveje uničimo bramorje, če jim junija ali julija pokončamo gnezda z jajčki, oziroma mladički. S prstom sledimo vodoravno rovu, dokler ta ne zavije navzdol. Tu leži gnezdo, ki ga dvignemo z lopato in ga z zalego vred uničimo. Najbolje izganjamo bramorje iz rovov, če vlijemo v navpične rove najprej nekoliko vode, nato pa kakega cenenege olja — terpentinovega ali petroleja ali 1-odst. raztopino karbolineja — nato pa rov zalijemo z mnogo vode. Bramorji priplavajo na površje, kjer jih pobijemo, ali pa se v rovih zaduše.

Odganjamo jih tudi s tem, da parcele dobro poapnimo: 1 kg apnenega prahu potrosimo na 10 m² zemlje.

Za naše gospodinje

O CVETJU IN CVETLICAH

Cvetje ostane sveže, če vtaknemo pedlje v slano vodo, v pesek ali pa v vodo, v kateri smo raztopili tableto aspirina. Če pridamo vodi nekaj kapelj amoniaka, bodo ostale cvetlice dalj časa sveže.

Ovelo cvetje osvežimo, če potaknemo približno tri četrtine pedlja v vrelo vodo in pustimo, da se voda ohladi. Poparjeni del stebelc odstrižemo, cvetje pa damo v vazo s svežo vodo, ki ji prinenemo tableto aspirina.

Cvetlični vonj bo osveževal stanovanje, če nadevamo močno dehteče rože (n. pr. vijolice, vrtnice itd.) z biljem vred (seveda brez korenike) v steklenico, damo na vsako plast nekoliko navadne soli, navrh pa nekoliko vinskega cveta. To shranimo na hladnem. Če odpremo steklenico v stanovanju, bo brž zadehtelo po cvetju.

Cvetlice krasijo dom ali vsaj mizo, zlasti ob kakšnem domačem praznovanju. Sobne cvetlice so ali take, ki smo jih sami vzgojili ali pa smo jih dobili pri vrtnarju. Te moramo šele prilagoditi stanovanju.

Ljudje često kupujejo cvetlice, ki sploh niso primerne za sobo, bodi že, da ni dovolj svetlobe, ali pa so preveč izpostavljene soncu. Zato izbirajmo cvetlice, ki uspevajo pri 12 do 15° C, čeprav prenašajo tudi višjo toploto.

V oknu imajo cvetlice premalo zraka, razen če se odpirajo okna navzven, zato postavljamo cvetlice rajši na police pred oknom ali pa postavimo tik za okno stojalo in mizice s cvetlicami.

Tudi v visečih vazah lahko imamo cvetlice. Cvetlice v oknu, ki je obrnjeno proti južnemu ali zapadnemu soncu, ne smemo zalivati, kadar so cvetlični lonci razgreti od sonca.

ČEBULA IN ...

Čebula ni samo nujno potrebna za našo prehrano, marveč je v marsičem koristna v gospodinjstvu vobče.

Dobimo jo v nešteti vrstah, oblikah in barvah, nežnega ali ostrega okusa. Razlikuje se tudi po času, v katerem zori. Čebula je ostra, če je rdeče barve; čim svet-

lejša je barva, tem milejša je čebula; bela je prav posebno mila. Hranimo jo na suhem in zračnem, hladnem prostoru, da ne bo gnila; jeseni jo obesimo za nekaj časa v dim, ki zamori gnilobne glivice in prepreči prezgodnje odganjanje. Čebulo boš narezala, ne da bi se solzila, če se postaviš na preprih ali če gledaš v ogenj ali pa narežeš čebulo v krožniku za juho, napolnjenem z vodo.

Čebula pušča na rokah neprijeten vonj, ki ga lahko brž odpravimo s slano vodo ali z limonovim olupkom. — **Čebulni olupki,** ki jih navadno zametujemo, dajejo v zvrtniku prav dobro čistilo za medeninate, cinaste in aluminijaste predmete.

... ČESEN V GOSPODINJSTVU

Česen (ki nam dobro uspeva v rahli, topli, a ne sveže pregnjeni zemlji) ni samo dober za z a č i m b o, marveč tudi za p r e b a v o. Zmerno uživanje namreč pomnožuje slino in poleg prebave vpliva na to, da se laže odkašljamo in izločamo glen (sluz). Preobilno uživanje pa lahko povzroča želodčne težave, vetrove, koliko, bljuvanje, drisko, draži sluznice in žene na vodo. Zato naj se ljudje, ki iz raznih vzrokov slabo prenašajo začimbe, razdražljivi, slabotni, bolelni in jetični, varujejo česna.

Če nas je pičila o s a ali č e b e l a, nam česen ublaži bolečino: strok strtega česna privežemo na pičeno mesto, pa bo bolečina prejenjala.

Pusch-, Sissy-, Ponny- in Mobylette-mopede od šil. 2.995.— naprej, moška in ženska kolesa (najnovejši modeli) od šil. 962.— naprej, šivalne stroje znamk Rast & Gasser in Gritzner naročite najugodnejše v zalogi poljedelskih in gospodarskih strojev, koles, radioaparatorov, glasbenih instrumentov

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobriča ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

Trmasti otrok

Pred kratkim mi je potožila neka mlada mama:

»Moj fantek je pa že takšen, da bo kmalu že nam vsem čez glavo zrasel. Pa je šele komaj štiri leta star. Nobena beseda ne zaleže več; vse mora imeti, kar hoče. Kaj pa naj storim? Če mu ne ustrežem, se pa tako joka, da se mi potem že kar smili. Je pač otrok, si mislim. A to stanje postaja vsak dan neznosnejše, jaz pa vedno bolj čutim svojo nemoč nasproti otroku!«

Draga moja, tako tožiš ti in še mnogo drugih, ki ste pač premehke do svojih ljubljencev. Je pač resnično to, kar je rekel neki vzgojitelj, da pač manjka v litanih prošnje:

»Sinček—edinček reši nas, o Gospod!«

Pozabile pa ste na žalost tudi, da se vzgoja začne že pri dojenčku, ne pa šele pri petletnem ali celo pri 6-letnem otroku. Trmo, ki se je pri tvojem otroku že tako silno razvila, bi ti bila morala zatreti že v kalu in sicer pri novorojenčku. Saj si gotovo večkrat opazila, da je otrok včasih prav brez potrebe jokal, ker si se prepričala, da ni lačen ne moker in tudi ne bolan, ampak je samo hotel, da bi ostala v njegovi bližini. Takrat bi se bila morala premagati, pustiti otroka samega, naj bi se zjokal. Uvidel bi, da z jokom ničesar ne doseže. To bi bila malenkost zate in za otroka. Seveda, sedaj je teže, a ne izgubi poguma in ne bodi premehka! Naj se ti otrok ne smili; s tem mu prav nič ne koristiš, nasprotno, škodovala mu boš, ker bo otrok vse življenje trpel zaradi tega.

»Kar se Janeček nauči, to Janez zna!« Povsod je potem križ s takim otrokom, ki hoče »z glavo skozi zid«. Noben nauk vzgojitelja mu ne gre do srca in se tudi ne pobiljša zlepa.

V začetku poizkusi zlepa, z ljubeznijo, z dobroto, da bo otrok spoznal, da mu hočeš dobro in da ti je hudo, če te ne uboga. Razloži mu, zakaj mora biti tako, kakor hočeš ti in ne, kakor bi rad on. Pri vsem pa moraš biti dosledna, dosledna do skrajnosti, da otrok uvidi, da ne odjenjaš, in bo storil, kakor si mu ukazala. Če te za kaj prosi in je to potrebno zanj, mu ustreži, seveda, če te res prosi, ne pa trmasto zahteva.

Biti moraš odločna, a ne pretrda. Če ne gre zlepa, ga moraš seveda tudi kaznovati. Kazen naj bo primerna otrokovi starosti, dejanju, ki ga je zakrivil, in tudi zdravju. Po vsaki kazni pa ga lepo pouči; otrok mora vedeti, zakaj je bil kaznovan. Ne smeš postati nervozna in z jezo deliti kazni! S tem boš dosegla ravno nasprotno: otrok bo postal še bolj trmast. Znati se moraš obvladati; tudi v graji in kazni naj otrok čuti tvojo ljubezen in skrb.

Razumem, da bo to v začetku hudo, toda če hočeš otroku dobro, se boš ravnala po mojih nasvetih. Ne pozabi pa pri vzgoji Njega, ki te je postavil na vzgojiteljsko mesto. Zavedati se moraš, da nisi otroku samo ljubeča in skrbna mati, ampak tudi namestnica božja. Bogu moraš vrniti duše, ki ti jih je zaupal. Velika je ta odgovornost in zmogla jo boš samo, če se boš za pomoč zaupno zatekla k Njej, ki je vzor vseh vzgojiteljev, ki je vzgajala samega božjega Sina — k Mariji. Želim ti veliko uspeha. Pogumno začni, bodi dosledna in vztrajaj!

Nekaj nasvetov

Ne dajaj otroku alkoholnih pijač, ker so zdravju škodljive! Otroku dnevno sadja! Tudi ne mošta, ampak sladki sadni sok; še pametneje pa je, če mu daš mleka.

Da se gniloba v kletih ne bo preveč razpasla in okužila tudi zdravo zelenjavo, pregledajmo vsak teden ali vsaj vsakih štirinajst dni naše zaloge v kletih. — V sadni kleti pregledajmo letos še posebno skrbno, ker bo manj sadja, da nam še to ne segni prežgodaj. Prav tako pregledajmo zaloge svežega zelja, krompir, korenje, čebulo in sploh vso svežo zelenjavo v kletih. Za krompir je koristno, da ga ob prebiranju potrosimo z živim apnom. In če ga še preložimo na prostor, ki smo ga prej prebelili, nam verjetno krompir sploh ne bo več gnil.

Če damo pri splakovanju volne zadnji vodi kosček kafe, se nam ni treba bati, da bi se v njo naselil molj.

Perila iz umetne svile ne obešajte, ampak zavijte za kakšno uro v brisačo ter nato zlikajte.

Košček sladkorja ali žlica nezavretega mleka v zadnjo vodo pri izplakovanju belih svilenih reči prepreči, da svila ne porumeni.

Jajčne lupine operemo, posušene zdrobimo in zavite v belo krpico kuhamo v loncu poleg belega perila na ta način bo perilo dosti lepše.

I. T.:

Oče in odraščajoči sin

Marsikateri oče bi rad videl v svojem sinu nadaljevanje svojega lastnega jaza. Že davno je imel zanj določene načrte in ne more razumeti, da hoče hoditi sin po drugi poti, ne po tisti, ki mu jo je on določil na osnovi lastnega gledanja na svet in lastnih življenjskih izkušenj.

Oče se kar ne more vživeti v to, da sin že samostojno misli, da morda že celo več kot on in da utesne biti sinova odločitev pametnejša od njegove lastne. Tudi ne more razumeti, da potrebuje mlad človek prostosti in da noče in ne more dati računa o vsaki minuti. Kar se zdi očetu potrat časa, je morda važno za duševni in telesni razvoj mladega človeka.

Po drugi strani pa čuti sin, da ga očeta strogost in nepopustljivost tlačita in ovirata. Kajti na dnevnem redu so zapovedi in prepovedi: »To moraš napraviti« ali »To ti prepovedujem« itd. Razumljivo je, da vzbuja tako ravnanje odpor proti očetu in da ga ima sin za tirana in ozko-srčenca.

Tako trenje je nekaj vsakdanjega med našimi očeti in odraščajočimi sinovi. In zakaj mora biti to sožitje med dvema rodovoma tako sovražno, tako bojovito? Prav zato, ker si oče ne more pridobiti sinovega prijateljstva. Sram ga je, da bi se pokazal pred otrokom nežnega, mehkočutnega, dobrosrčenega, prijateljskega. In ker tega ne zmore, hoče s svojo nedotaknjeno avtoriteto upogniti otrokovo voljo.

Ali se ne bi mogla oče in sin prijateljsko pogovoriti o vseh življenjskih vprašanjih? Zakaj bi sin ne upošteval očetove življenjske izkušnosti in oče sinove navdušenosti in zanosa? Izkušnje očetov lahko sinovom le koristijo in jih varujejo škoda in razočaranje. Naj ne mislijo sinovi, da so njihovi očetje starokopitni, če jim iz bojazni za njihovo življenje nočejo kupiti motornih vozil ali če jih ne pustijo na vsako zabavo. »Tudi jaz imam pravico do življenja«, slišimo pogosto iz mladih ust. Da, imaš jo, toda do pametnega in razsodnega življenja, ne pa do razbrzdanega.

Oče gleda na sina vse življenje enako; zanj je sin vedno njegov otrok, pa najsi je še tako izobražen ali morda celo v letih. Če torej oče tako gleda na sina, zakaj bi se mu potem odtuževal in ga zavračal? Hvaležen bodi, da imaš očeta, ki skrbi zate in te v tvojih kritičnih letih vodi skozi življenje. Še nikomur ni bilo v zrelih letih žal, da ga je oče v mladosti trdo držal, nasprotno pa je marsikdo obžaloval, da je imel premehkega in prepustljivega očeta ali pa da mu je prezgodaj umrl.

Nekateri očetje imajo napako, da primerjajo današnjo mladino z včerajšnjo. To je zgrešeno, kajti v prejšnjih časih je bila mlademu človeku vnaprej načrtana pot, ker je bil čas v gospodarskem pogledu popolnoma drugačen od današnjega in so

Doba socialnih papežev

NADALJEVANJE

Od Leona XIII. do Pija XI.

V dobi od okrožnice »Rerum novarum« papeža Leona XIII. leta 1891 do okrožnice »Quadragesimo Anno« Pija XI. leta 1931 so se razmere delavstva zelo spremenile. Delavci so si po hudem boju priborili pravico združevanja. Organizirali so se v mogočnih sindikalnih organizacijah. Razmere delavcev so se zlasti v industrijskih državah znatno izboljšale. Država je dobila pravico posegati tudi na socialna in gospodarska področja.

Pij XI. je v svoji okrožnici natančno razložil nauk o zasebni lastnini, o pravični ureditvi plač in katoliško stališče do vsakega, tudi do zmerne socializma. Pravica do zasebne lastnine je utemeljena v človeški naravi. Dobiček velikih podjetij ne pripada samo lastnikom, ampak tudi upraviteljem in delavcem. Bogastvo, ki se je preveč nakopičilo v rokah nekaterih ljudi, mora služiti družbi. Pij XI. na ta način deloma priznava upravičenost podraževanja. Plačilne pogodbe ne smejo žaliti socialne pravičnosti in ljubezni.

Petdesetletnice okrožnice papeža Leona XIII. se je 1. junija 1941 — med drugo svetovno vojno — spomnil tudi veliki papež in ljubitelj delavcev, Pij XII. V svojem govoru po radiu je poudaril, da ima Cerkev pravico posegati tudi na socialno in gospodarsko področje, ter dal važne načelne smernice o rabi tvmih dobrin, o delu in družbi.

Važni dogodki pred okrožnico Janeza XXIII.

Od tedaj je minilo 20 let. V tem času so se odigrali na znanstvenem polju važni dogodki. Papež Janez XXIII. prištevava v

bili zato tudi pogoji predvsem drugačni. Na srečo se mladina tega ne zaveda tako kot njeni starši, ker bi bila drugače njena mladost res žalostna. Posledica tega pa je, da ne vidi ali noče videti težav, s katerimi se borijo starši, in je zato zahtevna, neskrupna in nenasitna. Spoznala pa bo resnično stanje tedaj, ko si bo sama služila vsakdanji kruh.

Oče naj bo torej varuh družine in otroci, posebno odraščajoči fantje, naj se po navete zatekajo k njemu. Naj jim bo prijatelj in zaupnik v vseh težavah! Fantu je posebno v času zorenja oče potrebnejši od vsakdanjega kruha.

čistosti, o molitvi, ne upamo pa si načeti resničnega težkega vprašanja. Nekateri gospodje radi zgreše veliko napako: ne upajo si takih vprašanj sami načenjati. Po Dhouthulstovi zaslugi smo bili vselej stvarni. V teh rečeh je bil res neprekosljiv.

S tem sem si rešil vsaj videz. Pa še vedel nisem, koliko si po tej metodi res zavarovan. Mož, ki je to sprožil, pa mi je sam podal rešilno bilko:

»Vidiš, če hočeš v teh rečeh po ravni poti, velja samo tale zahteva: Delavcu je treba dati takšno življenje, ki mu bo omogočilo prerediti toliko otrok, kolikor si jih upa odgojiti.«

Za ta odgovor bi ga bil najrajši objel. Še nisem videl tako presenečenega človeka, kakor je bil ta mož, ko sem mu zdaj odgovoril:

»Saj ravno to hoče papež in JOC.«

Ta vprašanja so moje delavske tovariše močno zanimala. Radi so poslušali. Odmor med dopoldansko in popoldansko malico je vselej naglo minil. Vesel sem bil tega. Zdaj niso več čakali o opolzkem ljubimkanju, marveč so se menili kot resni ljudje. Kar občutil sem, da s temi ljudmi še nihče ni tako govoril. Ko bi jih kdo pravočasno navadil, da se je o ženski in o ljubezni treba dostojno pogovarjati, bi kvantačev ne bili tako radi poslušali.

Saj moji tovariši spolovilo niti imen niso vedeli! Celo to sem jim moral razložiti. Kar so znali, so bile le packarije. Sram jih je bilo, ko so mi to priznavali. Nihče jim ni tega dostojno povedal. V tem je zločin.

svoji okrožnici med te dogodke: odkritje atomske sile, sintetične proizvode, avtomatizacijo v industriji in podjetjih, modernizacijo poljedelstva, odpravo razdalje s hitrejšimi prometnimi sredstvi, po radiu in televiziji, začetek osvajanja prostora med planeti.

Na socialnem polju: razvoj socialnega zavarovanja, večji vpliv in večje sodelovanje sindikatov pri gospodarstvu, dvig življenjske ravni, zmanjšanje razlik med razredi, vedno večja razlika med proizvodi industrije in pridelki poljedelstva, med bogatimi in revnimi deželami.

Na političnem polju: Vedno večje zanimanje vseh državljanov za javno življenje in vedno večja pripravljenost ljudskih množic sodelovati pri njem, vedno večje poseganje državnih oblasti na gospodarsko in socialno področje, propad kolonialnih režimov in nastajanje novih neodvisnih držav v Aziji in Afriki; vedno večja povezanost držav med seboj in vedno večje število mednarodnih organizacij in ustanov. Tako je papež opozoril na vse važne dogodke iz življenja in vrvenja današnjega modernega sveta.

(Konec prihodnjič)

Deset zlatih misli

1. Preden govorimo, premislimo vsako besedo! Tudi besede so že uničevale življenja in podirale države.

2. Dobra beseda je često enako učinkovita kot dobro dejanje.

3. Ne mislimo nikdar, da smo boljši od sosedu! Kaj vemo o njegovih skrbih in težavah?

4. Pomagajmo svojemu bližnjemu! Nihče med nami ni brez krivde in napake!

5. Živimo v nevarnem času. Vsak dan lahko prinese neurje in vihar. Tedaj bomo veseli vsakršne dobre besede in vsake pomoči.

6. Spoštujmo moze, ki nosijo odgovornost za našo duhovno, kulturno in narodno dobrobit. Samo ob našem zaupanju in spoštovanju bodo zamogli izvršiti svojo veliko nalogo!

7. Značaj in poštenje sta še vedno najboljša življenjska valuta. Vse ostalo vodi v razvrednotenje življenja.

8. Ena sama je absolutna vrednota: Bog.

9. Gorje mu, kdor zaupa samo v človeka!

10. Nekoč bo moral vsak izmed nas položiti obračun svojega življenja.

Pri JOC-u so me znali prav poučiti, s čimer so mi dali v roke dobro orožje. Prav to me je tako močno privežalo na JOC.

Vsekakor sem si prizadeval očistiti očiščeno. Strašne reči sem moral pri tem slišati. Eni so pripovedali, kaj vse počenjajo, da lahko vselej sproti odpravijo klišeje življenja. Drugi so v zadregi spraševali: kam? Kaj početi? Dajali so jim naslove. Seveda naskrivaj. Bali so se sitnosti. Pa so vendarle medtem, ko so klopotali statve, iz rok v roke krožili recepti, ki jih je prodajal ta ali oni drogist. Še večkrat so si dajali naslove kakšne mazačke. Kmalu sem jih spoznal najmanj pol tucata zgolj v našem okraju. Drugi so varali svoje žene in obiskovali javne hiše, da se izognejo otroku. Marsikdo je vsako soboto popoldne zapravil v taki javni hiši precejšen del svoje mezde. Drugi so rabili gnusna sredstva — tudi to so mi priznavali.

Mnogokrat so zanašali domov kapavico ali sifilis. Kakopak nobeden se ni upal doma zdraviti. Na razmeroma mirnih tovarniških stranicah so rabili vrag si ga vedi kakšne maže.

Tukaj sem hotel napraviti red in sem jih pošteno obdeloval, naj doma priznajo, kar so meni priznali, pa potem začno novo, zvesto življenje.

Najtežje je bilo vprašanje o otrocih. Pa so mi vselej morali vsaj to priznati, da njihovi starši z desetimi ali dvajsetimi otroki gotovo niso bili bolj nesrečni, kakor pa so sami. Ne verjamem, da bi bili zaradi

Iz filmskega sveta

Nemoralnost evropskega filma

(Nadaljevanje)

Michelangelo Antonioni, ki je vrtel »Pustolovščino«, gre še dalje. Zanj »stare table zakona niso v skladu z znanstvenimi časi, v katerih živimo«.

Ne gre tem ljudem torej zgolj za napad na kakšno versko točko ali pravno zahtevo, gre za napad na celoto; hočejo spoprijeti to, kar je ali bi naj bilo in je vsaj v ostankih še temelj današnjega družabnega reda, kolikor ga sploh še ostaja, odkar mu spodkopavajo ta temelj.

Antonioni ne napada več »starega« reda. Kratko in malo ga pusti ob strani, ker je pač neraben in neskladen z »današnjim znanstvenim svetom«. Zato mirno in vzvišeno uči breznačelnost v pravosti. Sam je takole odgovoril na razna vprašanja v Cannesu:

»V današnjem svetu opažamo resen prepad med znanostjo, ki je vsa obrnjena v bodočnost, zmerom pripravljena, ki je zaprtja in toga, v veljavi še zdaj, da pretrga s preteklostjo, in pravostjo, kljub temu, da se človek tega niti ne zaveda. Sramota in praznoverje! Človek od rojstva vlači za seboj polno čustev, ne bom rekel, da starih in zapadlih, pač pa popolnoma nerabnih; ti ga ovirajo, namesto da bi mu pomagala, mu stavljajo zapreke, da ne vidi izhoda. Človek se še ni znal znebiti te težke dediščine. Dela, ljubi, sovraži, trpi zaradi te bajke, ki sega prav tja do Homerja. In kako je to abotno v dobi, ko človek hoče potovati na luno! Človek, ki je vedno pripravljen zapustiti svoje tehnične ali znanstvene teorije, kadar vidi, da so zmotne, ... v vsem, kar zadeva njegova čustva, živi še v popolnem konformizmu.

Zadnja leta smo proučevali in preskušali svoja čustva do sitosti: pa nismo ničesar dosegli. Našli nismo ničesar novega, niti ene same rešne poti iz tega problema.

Jaz ne morem in nočem najti te poti, ker nisem moralist. Moj film ni pridiga, je obtožba... Ponavljam, da sledimo izhirači morali končanih bajk in lažnih konvencionalizmov. In to z odprtimi očmi, ne da bi vedeli čemu, a spoštujemo to moralo. Moji junaki prihajajo do zaključka, ki je popolna moralna anarhija in morda nekoliko usmiljenja. Zakaj zadnje? Kaj pa sploh še ostane, če še tega ne bi bilo? ...

In to je druga bajka, ki se ne razblini: iluzija, da zadošča, če se človek pozna in razčleni do zadnjih skritih kotičkov svoje duše. Vsak dan živimo »pustolovščino«, čustveno, moralno ali ideološko. Toda ali vemo, da nam naše stare table zakona nudijo drugega kakor prazne besede o vrednotah? Čemu jim torej še ostajamo zvesti? Tu opažamo trmoglavost v človeku, ki naravnost gane. Človek, ki se ne straši neznanega v znanosti, se boji neznanega v pravosti. (Konec prihodnjič)

mene svoje življenje predručali; morda pa se je eden ali drugi vendarle zamislil v svoje žalostne stanje. Tudi se mu je zdelo potrebno porazgovoriti se o tej kočljivi stvari, kar mu je dobro delo. Včasih sem koga vprašal:

»Glej ga no, norčujš se iz tistih, ki hodijo k spovedi... Ti pa si se pravkar spovedal...«

»Ali mar res?« je ušlo presenečenemu.

Če je ob taki priliki prišel mimo kak gobezdač, si z rokami zatisnil usta in čepnil: »Vidiš ga — samega Boga!«, so ga dobro osteli: »Če človek govori s pametnim človekom, moraš držati jezik za zobmi — ti tepec!«

V nekaj mesecih je moj oddelek postal kolikor toliko dostojen. Najboljši so me spoštovali. Celo pomagali so mi razkuževati oddelek zlasti glede »uvajanja« mladitih.

Med gručo se je oglasil dovtip, ko je neka ženska šla mimo.

Pristopil sem in najbolj razposajenega čisto nedolžno vprašal:

»Ti, ali tvoja mati tudi dela?«

»Tudi, pri Paurisséju.«

»Ali tam tudi tako govore, kadar gre ona mimo, kakor si ti storil, ko je šla mimo ta ženska?«

Drugemu sem dejal:

»Sestro imaš. Poznam jo. Ko bi te slišala, kako govoriš?« Jezen me je zavrnil:

»Tepec neumni!«

Pa so le nehali.

(Dalje prihodnjič)

M. van der Meersch:

3

Delo sem dobil!

(»Ribiči« — iz življenja katoliške delavske mladine)

»Saj imaš prav. Kar praviš, drži. Ampak, kar zahtevaš, ni mogoče. Temu se človek ne more ustavljati.«

»Pač, pač!« sem odgovarjal. »Le poslušajte! Kadar vaša žena bolna leži, kadar vas tare velika skrb, ker je n. pr. vaš sin hudo obolel, tedaj kar naenkrat postanete čisto spodobni dedci. Takrat ste seveda dostojni. Zoprna vam je že sama misel, da bi kaj neprimernega storili. Sami torej vidite: več zmorete, kakor pa si sploh mislite!«

Tukaj pa moram vendarle dostaviti še odgovor, ki mi ga je zadnjič zabrusil nekdo, kateremu sem razlagal krščansko zahtevo po zakonski čistosti.

»Tako torej praviš! Ali se morajo torej siromaki, ki nimajo s čim vzgojiti otrok, tudi v tem postiti? Dragi moj, to ni pravično. Ti zahtevaš največjo odpoved od takih, ki sicer itak nimajo skoro nobene vesele urice. To res ni pravično!«

Pošteno moramo priznati, da nisem znal odgovoriti. Poskušal sem mu tako razložiti:

»Saj so naravna sredstva, ki prav tako zadovoljje moralo kakor nagon.«

Omenjal sem mu Knaus-Oginovo teorijo. To vprašanje smo enkrat na pobudo abbéja Lootensa obravnavali v študijskem krožku. V takih stvareh le preradi ostajamo v oblakih, govorimo o prizadevanju, o

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Gospod in hruška

FRAN MILČINSKI:

Vroče je bilo. Gospod je sedel pri kosilu ter se ves potan trudil z vilicami in nožem. Ko ni mogel več, je globoko zasopel, se naslonil nazaj in začel presti čas. Že ga je napredel precej vatlov, kar mu je obstal pogled na rumenih hruškah, ki so vabljivo visele pred oknom na vrtu.

»Lačen nisem,« je pomislil gospod, »ali te vrste hruške poznam; niso ne presladke ne prekisle in močno sončnate so. Dobro bi bile za žejo.«

Poklical je medveda, ki ga je imel v službi, da mu je čebele ravnal, ter mu ukazal, naj mu natrese hrušk. Medved se je vdano priklonil in odtacal na vrt. Spotoma mu šine v glavo pomislek, češ ali je dolžan izpolniti ukaz, ko je vendar nameščen pravzaprav le za čebele. Sédél je v senco in premišljeval kočljivo vprašanje.

Gospod je puhel za mizo sapo izza debelih ustnic pa gledal in čakal, da počno padati hruške. In ker je bil tak, da ni mogel biti nikdar trenutek brez dela, je naprej predel čas. Napredel ga je zopet vatel, dva, napredel tri, hruške pa so še zmerom mirno visele in se mu vabljivo smejale skozi okno.

»Ali bo kaj, ali ne bo nič?« je dejal in poklical lovca. »Lovec, stopi s puško za medvedom — tebe se boji! Naj mi že vendar potrese hruško, da bodo hruške padale!«

Lovec po vojaško pozdravi in strumno odkoraka. Zunaj pa sede na prag, potegne pipico iz žepa, kamor jo je bil v naglici vtaknil, si jo zapali in zamrmra:

»Zdajle je opoldanski premor in počitek: ni je postave da bi me silila k delu.«

Tako je godrnjal, sedeč na pragu, in žulil svoj živček, gospod pa je čakal za mizo in poželjivo gledal na hruško. Ali zaman: lovec ni ustrélil na medveda, medved ni potresel hruške, hruške niso padale.

Gospoda obide žalost. »Taka je na svetu,« vzdihne, »dobrota je res sirota! Kako krščansko ravnaj z družino, v zahvalo pa še bore hruške ne dobim, če ukažem! Sami me silijo v strogost.« Pa pokliče palico.

»Palica,« ji zapove, »srce mi krvavi, toda ne morem drugače.«

Pojdi in udari lovca, naj vendar že sproži na medveda, da bo kosmatinec potresel hruško, da bodo hruške padale!«

Palica se do tal prikloni in zapleše skozi meta. Na pragu se spotakne od lovca in telebi na vse štiri. Lovec jo pobere, strka prah z nje in jo vpraša, kam se ji tako mudi.

»Eh,« odvrne palica in malo sram jo je, »nadte me je poslal, ker ne streljaš na

medveda, ki naj potrese hruško, da bodo hruške padale.«

»Saj nismo neumni,« se zasmije lovec, »da bi se pretepali, danes ti mene, jutri jaz tebe, kakor se bo sanjalo gospodu. Vsi smo ubogi sužnji in najboljše za nas je, da živimo lepo v slogi, vsi za enega, vsak za vse.«

»Jaz sem ženska,« potrdi palica, »in ne razumem postav, ali zdi se mi, da prav govoriš. Sploh imaš pa ti lepšo brado kakor gospod.«

In gospod je čakal in čakal, predel čas in požiral sline. Ali nič se ni zganilo: hruške so mirno visele pred oknom, medved ni potresel drevesa, lovec ni sprožil v medveda, palica ni naklestila lovca. Tedaj se je gospod razsrdil:

»Glej, glej,« je dejal, »družina se mi torej očitno upira. No, drhal, jaz ti posvetim! Ogenj, ukažem ti, pojdi in brez usmiljenja ožgi palico, da bo medved potresel hruško, da bodo hruške padale!«

Ogenj se prikloni tako vdano, da obli-

Janez Trdina:

ŠKRAT in DRVAR

Na Gorjancih prebiva škrat. Postave je majhne kakor deček dvanajstih let. Oblečen je v zelen suknjič, na glavi ima rdečo kapico, v rokah pa drži mošnjo cekinov. To ponuja vsakomur, kdor bi pokleknil predenj.

Nekoč ga sreča drvar. Škrat mu veli: »Poklekni predme, pa dobiš to vrečko zlatih!« Drvar pravi:

»Nočem, jaz poklekujem samo pred Bogom, sicer pa pred nikomer in tudi pred teboj ne bom.«

Škrat se nasmeje.

»Bedak!« reče zabavljivo, »ne misli, da te hočem izneveriti Bogu! Samo tvojo srečo želim. Če se ti ne ljubi poklekniti, pa se pojdi metat z mano. Ako me vržeš, si vzemi, kar dobiš, in nesi s seboj!«

Drvar je bil korenjak, ki se ni bal ne birača ne hudiča. Planil je v škrate in ga popadel. Dejaj je sam pri sebi:

»Do sedaj sem še vsakogar podrl, s škratom bo otroška igra.«

Mož se je motil. Škrat je bil močan za devet junakov. Bojevala sta se dolgo in hudo. Drvarju so silele že krvave pene iz ust. Škrat mu je bil raztrgal srajco in pokazala se je podoba Matere božje, ki jo je nosil drvar okoli vratu. Komaj pa jo škrat zapaži, omedli. Drvar ga vrže na tla in ga gnete in gnete, da bi ga ugonobil. Ali ko po-

ne tla, in švigne iz sobe. A glej, izpred vrat opazi, kako se objemajo drevo in medved in lovec in palica ter si prisegajo večno prijateljstvo. To ga tako ogreje, da skoči na klop in s plamenččo besedo iskreno nazdravi vročemu bratoljubju, ki žari vsem v vnetih srcih.

Gospod pa je čakal še in še, čakal tako dolgo, da je naposled obupal. Vstal je, odprl vrata in stopil na prag. Stopil je na prag in potegnil sapo — ali ni mu bilo treba kaj reči: ogenj ga zagleda, šine s klopi, smukne zbezan sem, sikne tja, osmudi palico, da lopne prestrašena po lovca, puška poči in pogodi gospoda v nogo, medveda v šapo, kosmač zatuli, se zaleti v drevo in hruške se usujejo. Prek njih pa se drevé medved in lovec, palica in ogenj in gospod. V hipu so pomendrane, ogenj švigne na streho hiše in jo zapali, vsa družina pobegne, ostaneta le še gospod in hruška.

Gospod sede v travo. Žalosten si briše rano in gleda na gorečo hišo. Hruška pa ne utrpi, da bi ne razodela svoje modrosti:

»Kaj ti pravim, gospod? Sam bi si bil šel po hruške, pa bi vsega tega ne bilo!«

To je res, toda pomislite, potem bi ne bilo te storižel

Tri škotske

Rešil ga je smrti

Skopost Škotov je tako znana, da jo nešteto krat omenjajo v raznih šalah.

V trgovini stopi prodajalec k lastniku in mu tiho reče: »Tam je Škot in zahteva za deset šilingov strupa, ker si želi končati življenje s samomorom. Kaj naj napravim, da mu to preprečim?«

Trgovec: »Reci mu, da stane strup 20 šilingov, pa se bo premislil.«

Krivo pričevanje

Nekega Irca so pripeljali pred sodnika in so ga obtožili, da je bil pijan.

»Pat, kje si kupil žganje?« je vprašal Irca sodnik.

»Gospod, nisem kupil žganja. Povabil me je neki Škot, da pijem z njim,« je odgovoril Irec.

»Trideset dni zapora zaradi krivega pričevanja,« je brez vsake nadaljnje razprave odločil sodnik. Znana je namreč skopnost Škotov v taki meri, da nikakor ni verjetno, da bi on povabil Irca na žganje.

»Saj smo plačali...«

Škot in Anglež sta se skupno vozila z brzovlakom. Ko sta skupno po daljši vožnji stopila z vlaka, pravi Anglež: »To je bilo pa res dolgo in naporno potovanje.«

»Da, tako je,« je odgovoril Škot in nadaljeval: »Pa tako je potrebno, ko smo pa toliko plačali za vozni listek!«

Drava, Sava, Soča

(Narodna)

Drava, Sava in Soča so sestre. Nekoč so se menile, katera bo prihodnji dan pri-tekla prva v morje. Zvečer sta Sava in Soča zaspali, Drava pa se je potuhnila in kmalu začela tiho teči naprej. Ko se je Sava zjutraj prebudila, je opazila, da se Drava že vali proti morju. Zato se je tudi sama jezno spustila v uren tek. Nazadnje se je predramila še Soča. Ko je videla, da sta jo sestri ukanili, je predrla na nasprotni strani s silovito močjo gorske stene, se srdito zagnala skozi skalnate soteske in dospela prva v morje.

Ta pripovedka nam dobro opisuje značaj treh poglavitnih slovenskih rek. Drava se vali tiho in potuhnjeno, bistra Sava dere. Obe napajata Črno morje. Soča pa urno bobni skozi ozke skalnate struge gor-riških gorá v Jadransko morje.

N. V. GOGOLJ:

3

Plašč

II.

V Petrogradu ima vsak, ki ima okoli 400 rubljev plače, strašnega sovražnika. To je zimski mraz, čeprav trdijo, da je zdrav. Okoli devetih zjutraj, to je, kadar po cestah trumoma hité uradniki vsak v svojo pisarno, jih tako silno in pekoče ščiplje v nos, da reveži ne vedo, kam bi se dejali. Če v tem času celó višje uradnike zebe tako, da jih boli glava in jim stopijo v oči solze, kako mora biti pri duši ubogim titularnim svetnikom, ki jim dohodki ne dovoljujejo, da bi se proti mrazu zadostno za-varovali. Vse, kar morejo storiti, je, da v svojem tenkem plašču čim hitreje prebe-žijo pet, šest ulic, se nato ustavijo v veži pri vratarju in se, cepetajoč z nogami, ogre-jejo, da se jim odtaajajo uradniške zmožnosti in talenti. Akakij Akakjevič je zadnje čase čedalje bolj čutil, da ga bode v hrbtu in plečih, čeprav si je prizadeval, da pot iz stanovanja v pisarno preteče hitro, kolikor le more. Ko je stvar dobro premislil, je prišel do zaključka, da mora biti kriv plašč. Ko ga je doma skrbno preiskal, je odkril, da se je sukno na dveh, treh krajih tako zelo porednilo, da je postalo čisto prozor-no in da se je tudi podloga raztrgala.

Dobro je vedeti, da je tudi ta plašč ne-usmiljenim tovarišem Akakija Akakjeviča že dolgo tega služil za predmet njihovih

neslanih šal. Celó ime plašča so mu odre-kali in mu vzdeli ime kapuca. V resnici je ta plašč kazal kaj čudno podobo. Pele-rina je bila vsako leto krajša, ker je moral krojač vsako leto nekaj sukna od nje od-rezati, da zakrpa druga mesta na plašču; te krparije pa nikakor niso kazale preve-liko skrbi in vneme tistega, ki jih je moral opravljati, in zato je postal plašč bolj in bolj podoben slabši vreči. Ko je Akakij Akakjevič spoznal, da ni druge pomoči, je sklenil, da ponese svoj plašč k Petroviču, ki je stanoval nekje v četrtem nadstropju in je navzlic svoji škilavosti in kozavemu licu slovel za krojača, ki zna dobro po-pravljati in tudi izdelovati uradniške fra-ke in hlače, seveda samo, če je bil trezen ali če ni imel v glavi kakšnih drugih pusto-lovščin. Lahko bi podrobno opisali o osebi in življenju tega Petroviča pustil v nemar, ako bi ne bilo že od pamtiveka pravilo pisateljev, da mora biti v povesti vsak značaj točno označen. Zato naj sledi nje-gov opis. Ko je bil še tlačan pri nekem graščaku, se je imenoval čisto preprosto Gregorij, za Petroviča pa se je krtstil sam, ko so ga odpustili na svobodo in je začel junaško popivati vse praznike, najprej na velike, potem pa brez razlike na vse, ki so v cerkvenem koledarju zaznamovani s križcem. Na ta način je ostal zvest obi-čajem svojih dedov in je, kadar se je s svojo ženo prepiral, svojo zakonsko polo-vico zmerjal za posvetno žensko in Nemko. Ker se nam je že zreklo, da smo omenili njegovo ženo, dajmo še njo označiti; žal pa nam o njej ni znanega ničesar druge-

ga, kakor da ni nosila navadne rute, am-pak pečo. Z lepoto pa se ni mogla pona-šati; če so jo srečali moški, so se ozirali po njej samo gvardijanski vojaki, ki so pri tem vihali svoje brke in se ji na svoj surovi način nasmihali.

Akakij Akakjevič se je vzpenjal k Petro-viču po strmih podstrešnih stopnicah, ki so bile polzke od mastne vode in pomij in prožete tistega duha po špiritu, ki šče-mi nos in ušesa in označuje vsa stanova-nja bednih ljudskih stanov v petrograjskih hišah. Akakij Akakjevič je torej stopal po stopnicah in razmišljal, koliko bo krojač zahteval za popravo, ter sklenil, da ne bo dal več ko dva rublja. Dver je bila odprta, ker se je kuhinja, v kateri je gospodinja cvrla ribe, tako peklensko kadila, da ni bilo mogoče videti niti ščurkov, lazečih po stenah. Akakij Akakjevič je, ne da bi ga gospodinja videla, čez kuhinjo stopil v sobo, kjer je zagledal Petroviča, ki je s prekrizanimi nogami kakor turški paša če-pel na široki, surovo obtesani mizi. Kakor je to navada pri naših krojačih, kadar sede pri delu, je Petrovič bil bos in najbolj je vzbujal pozornost velik palec z izkvečenim nohtom, ki je bil debel in trd, kakor ga imajo želve. Okoli krojačevega vratu je visel klobčič niti, na kolenih pa je držal krojač neko capasto starino. Tri minute je Petrovič že vdeval nit v iglino uho, pa ni vdel, zato se je zelo hudoval na temo in samo nit ter renčal: »Noče pa noče, nič-vrednica!« Akakij Akakjevič je na žalost ugotovil, da ni prišel o pravem času. Če se je Petrovič jezil, je bilo znamenje, da

je trezen. Akakij Akakjevič pa je Petrovi-ču naročal delo najrajši takrat, kadar ga je le-ta imel že nekaj pod kapo ali, kakor se je v takih primerih izražala žena, kadar »si se ga spet nažrl, hudič škiljasti«. V ta-kem stanju je namreč Petrovič po navadi pri ceni rad popuščal, se z norčevalcem strinjal, se mu vsakokrat priklanjal in ga zahvaljeval. Res da se je v teh primerih vmešavala žena, ki je tožila, da je mož nasekan in je zato premalo računal. Toda dodal si desetico, dve, pa se je potolažila in stvar je bila srečno opravljena.

Po nesreči je bil Petrovič to pot trezen in zato nepraviljen, tmglovat in nezgovo-ren ter pripravljen zahtevati najvišjo ceno. Akakij Akakjevič se je tega jasno zavedel in je že imel namen, da jo popihne, toda bilo je že prepozno: oko krojačeve — vi-del je samo na eno — ga je bilo že zapa-zilo in Akakij Akakjevič je nehote zamr-mral: »Zdravstvuj, Petrovič!« — »Dobro-došli!« odzdravi Petrovič in upre svoj po-gled na Akakijeve roke, želeč vedeti, kaj mu prinaša.

»Prišel sem... da... do tebe... samo zato... nekaj malega...« Pripomniti mo-ramo, da se je naš titularni svetnik, da izrazi svoje misli, po navadi posluževal samih predlogov, prislovov ali členkov, ki nimajo nobenega določnega smisla. Če je stvar, za katero je šlo, bila zelo resna, pa sploh ni dokončal začetega stavka, tako da se mu je čestokrat zgodilo, da je začel svojo besedo s: »Sicer je res da,« potem pa je umolknil in je sam pozabil, kaj je rekel.

(Dalje prihodnjič)

Ravnanje z gumijastimi izdelki

Gumijasti izdelki postanejo trdi, krhki in se lomijo, če jih ne hranimo v primeru vlažni shrambi, ki seveda ne sme biti topla, pa tudi ne premrzla. Da jih ohranimo voljne in mehke, jih katerikoli namočimo v mrzli vodi.

Otrdele gumijaste predmete (kopalne čepice in podobno) natremo z glicerinom.

— Termoforje polnimo z vodo, ki naj ne bo toplejša od 60° C. — Gumijasti obroči postanejo zopet elastični, če jih vložimo v mešanico 2 delov amoniaka in 1 dela salmiaka. — Gumijaste cevi za zalivanje vrta in podobnega ne smemo zvijati pretrdo in puščati na soncu. Če je taka cev otrdela, jo položimo za malo časa v 30% karbolno kislino, nakar jo speremo in namastimo z lanolinom, pa bo spet prožna. Če se cev lomi in poka, jo osvežimo z glicerinom in sicer zunaj s krpico, znotraj pa tako, da nekajkrat pustimo skozi glicerino.

Gumijasti čevlji ali škornji bodo ohranili lep lesk, če jih sprti čistimo, natremo s čebulo in namažemo z voskom ali z oljem. Če so postali trdi, jih je treba dobro nadrgniti s salmiakovo vodo, nakar jih podržimo nekaj minut nad vodno paro, naposled pa jih svetlo očistimo.

Gumijast plašč, ki je premočen, obesimo na obešalniku na zrak, nikakor pa ne blizu vroče peči. Seveda ga tudi ne smemo zviti ali zgubanciti. Gube v plašču se zgube, ko ga nosimo, ne pa, če ga likamo. Preprosto in neškodljivo osnažimo gumijast plašč z mehko krtačo in mlačno vodo, nikakor pa ne z bencinom, terpentinom ali milom. Tudi čiščenje z mrzlo vodo in svežimi kruhovimi drobtinami je uspešno.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 28. 7.: Narbenteufel (V). — Grozljiv film. Blazen cirkuški direktor brezsmiselno mori. — Nedelja, 29. 7.: Ach Egon (IVa). — Veseloigra. Moralni zadržki! — Sreda, 1. 8.: Das fidele Kommissariat (III). — Veseloigra. Novonastavljeni policisti se po nekaterih veselih dogodkih končno uveljavijo.

Borovlje. — Sobota, 28. 7.: Der letzte Zug von Gun Hill (IV). — Drama iz divjega zapada. Šerif maščuje umor nad svojo ženo. — Nedelja, 29. 7.: Morgen beginnt das Leben (IVa). — Usoda dveh 17-letnih deklet. Za odrasle s premislekom! — Torek, 31. 7.: FBI im Grosseinsatz (IVa). — Lažniv znanstven film.

Dobrla ves. — Sobota in nedelja, 28. in 29. 7.: Hannibal (III). — Zgodovinski film o prehodu Alp kartaškega vojskovodje Hanibala in njegovih zmagah nad Rimljani, povezano z ljubzensko zgodbo.

Miklavčevo. — Nedelja, 29. 7.: Das schwarze Schaf (III+). — Kriminalni film o znanem patru Brownu, ki ima kriminalistična nagnjenja. Priporočljiv film, pri katerem se boste izvrstno zabavali.

Pliberk. — Sobota in nedelja, 28. in 29. 7.: Die toten Augen von London (IVa). — Kriminalni film z mnogimi umori. S premislekom! — Torek, 31. 7.: Der Tod reitet mit (III). — Dve naseljski družini se morata boriti proti morilski bandi in se končno tudi uveljavita.

Sinča ves. — Nedelja, 29. 7.: Die Alm an der Grenze (III).

St. Jakob v Rožu. — Sobota, 28. 7.: Semiramis, die Kurtisane von Babylon (IVa). — Zgodovinski film. — Nedelja, 29. 7.: Drei Mann in einem Boot (IV). — Veseloigra. Tri moški na begu pred svojimi ženami, oziroma ljubicami. — Torek, 31. 7.: Das letzte Ufer (IV). — Film, ki svari pred nevarnostjo atomske vojne in njenih posledic. — Četrtek, 2. 8.: Salambo — Aufstand der Legionen (IV). — Na pol zgodovinski film s krvavimi borbami.

Kaj si želi. — Pepca ima v zakonu svoj prvi god. Zarečnega obraza jo mož v jutru vpraša, kaj si želi za svoj dan. Pepca: »Uganil!« — »Vsaj kratko mi namigni, Pepca!« — »Čez ramo se vrže, tiktak dela in lahko se nanj pleše.« — »Tega, dragica, pa ne bom uganil.« — »Zakaj bi ne uganil, dragi možek: kožu, uro in radio!«

RIBE PEVKE

Ptice pevke vsi poznamo, o ribah pevkah pa vsaj do pred kratkim nismo ničesar slišali. O njih nam pripoveduje p. William Moran, ki misijonarji na Cejlonu. Misijonar živi na vzhodni cejlonski obali, kjer je jezero Batticoloa. Pravi, da ribe pevke žive v tem jezuru.

Menda je precej turistov prišlo poslušati njihov koncert: niso in niso hotele peti. Domačini so se najprej izgovarjali, da so ribe kot ljudje: če so pri volji, pojejo; če pa ne, molče. Drugi spet so trdili, da se ribe oglašajo samo ponoči. Ameriški turisti so presedeli dolge noči na jezerskem bregu, a ribe se zanje niso menile. Spet so jih domačini tolažili, češ, ribe pojejo le, kadar je polna luna. In še en pogoj so dodali: jezero mora biti kot ogledalo; niti najmanjše sapice ne sme biti. Riba se ne marajo poskušati z bučanjem vetra in hrumenjem jezerskih valov.

Ker je bilo toliko teh »če«, in vsak dan več, so mnogi začeli misliti, da so te ribe pevke nazadnje le samo plod domišljije. Jezuitski misijonarji, ki imajo svojo postojanko čisto blizu jezera, pa so

ZANIMIVOSTI

Ko je dosegel najvišji vrh sveta. — Dne 29. maja 1953 so drzni hribolazci prvič dosegli vrh najvišje gore na svetu, Mount Everest. Bila sta to 34-letni Novozelanec Hillary, knjigovodja in čebelar, in 39-letni tamošnji domačin Tensing.

Tensing je budistične vere, pogan, in sam poroča, kako je preživel ta kratki čas na vrhu najvišje gore:

»Najprej sem bil neizmerno hvaležen svojemu Bogu, ki mi je dal doseči zmago. Položil sem zanj na vrhu svoj dar. Ker vsled debele obleke nisem mogel poklekniti, sem stoji izmolil tiho zahvalo: Hvala Bogu, da se ni pripetila nobena nezgoda! In vedno spet sem bil hvaležen svojemu Bogu, da me je varoval na težki poti.«

Ali ta pogan ne osramoti marsikaterega nas katoličanov?

Otok rož bi lahko imenovali Bali, enega izmed otokov v Malajskem otočju (arhipelu). Prebivalci strastno ljubijo rože, mlado ter staro se krasi z njimi. Pokrajina je kakor en sam rožnat vrt.

Pred nekaj leti se je nekemu Evropeju tole pripetilo: bival je s svojim slugom v neki vasi. Tik pred vasjo srečata ženo z veliko košaro samega cvetja. Pred njima je šlo več starejših ljudi in otrok. Žena je

Za dobro voljo

Ponočna

Kmeta zbudi šum in ropot v kurniku. Takoj pomisli na tatove, sname puško in stopi k oknu: »Kdo je?«

Trenutek tišine, nato boječ glas: »Ko-koš!«

Najboljše sredstvo

— S čim pa ti čistiš preproge, da so vedno tako lepe?

— Več, marsikaj sem že poizkusila, toda doslej se je še najbolj obnesel moj mož!

Kupčija

Ribničan prodaja suho robo.

»Kako se vam godi?« ga vpraša znanec.

»Kakor bolniku,« odvrne Ribničan, »vsake tri ure eno žlico!«

Nekdaj in sedaj

Sin: »Oče, kaj so imeli ljudje takrat, ko še ni bilo radia?«

Oče: »Imeli so mir, sinko.«

Da se razumemo...

Ona: »Kje si bil včeraj, da si prišel tako pozno domov?«

On: »Bila sva skupaj s prijateljem Hanzejem.«

Ona: »Kje pa je bil Hanzej?«

On: »Bil je z menoj.«

Ona (že nevoljna): »Kje sta pa bila oba dva?«

On: »Bila sva skupaj.«

dejali: Enkrat pa lahko poskusimo, bomo vsaj videli, če domačine lahko branimo pred nevoljnimi turisti. Saj konec koncev ne bo tako težko najti docela mirne noči s polno luno.

Dva mlada misijonarja sta se spravila na delo. Oče Moran je bil eden. Vzela sta meh nogometne žoge in vanj pritrdila mikrofoni tako, da je bil varen pred vodo. Meh sta zvezala z magnetofonskim trakom, ki sta ga pritrdila na jezerski obali in šla spat. Če bi ribe res pele, jih bosta lahko poslušala zjutraj.

Oče Moran pravi, da je poskus docela uspel. Riba dajejo od sebe štiri glasove, ki so docela jasni, peti pa je nekoliko zabrisan. Seveda so misijonarji takoj postregli z ribjo muziko svojim gojencem v zavodu, ti pa so novico raznesli po vsem Cejlonu. Le nekaj dni je minilo in o pevski nadarjenih ribah so vedeli tudi že v Indiji. In od tedaj prepevajo na raznih radijskih oddajah...

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 30. 7.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Glasbeni mozaik. — 18.00 Dete zaspi, mamica bedi. — TOREK, 31. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Slovenski samospevi. — SREDA, 1. 8.: 14.15 Poročila, objave. — V sredo popoldne v prijetni družbi... — ČETRTEK, 2. 8.: 14.15 Poročila, objave. — Otroci, poslušajte! — PETEK, 3. 8.: 14.15 Poročila, objave. — Šepec pristnega koroškega humorja... — SOBOTA, 4. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 5. 8.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

dajala zastoj vsakemu mimoidočemu po en ovet, tako tudi Evropeju in njegovemu slugi.

Ko jo ta vpraša, čemu deli rože in zanje ne zahteva ničesar, je odgovorila: Glej, moj vrt je poln cvetja. To mi je Bog podaril, da z njim razveselim tudi one, ki nimajo rož.«

Ljudje postajajo vedno večji, tako so dognali statistiki. V Ameriki so merjenja pokazala, da so sedanji otroci do tri centimetre večji kakor njihovi očetje in matere.

Sedaj stikajo za vzroki tega nenavadnega pojava. Nekateri trdijo, da je prehrana danes izdatnejša in življenje naravnejše. Mladina goji šport in ljubi zrak in sonce.

Drugi spet menijo, da povzročajo pospešeno rast razmeroma mrzlejše leta zadnjih desetletij. Ljudstva vročih pasov ostajajo, kakor je splošno znano, male postave.

MALI OGLAS

Korošec, star 28 let, z dobro službo v Ameriki, želi spoznati slovensko dekle, ki bi se izselila vsaj za nekaj časa v Ameriko. Slika zaželen. Naslov: Occupant, 134 Andassy Avenue, Fairfield, Conn., USA.

NIE WIEDER kaufen Sie

Brokate für Ballkleider
so günstig

als jetzt beim AUSVERKAUF bei

EDER & CO. KLAGENFURT
Wienergasse 7

Blago za poletne obleke,
posteljno perilo

Velika izbira —
zelo ugodne cene

L. Maurer

Klagenfurt

Alter Platz 35

Generalni kapitelj Kongregacije šolskih sester v Rimu

(Nadaljevanje s 4. strani)

jana in sv. Klare. Najgloblji vtis so napravile nanje frančiškove ječe, ki leže 800 m visoko na gori Subasio ob Assisiju. To so naravne tesne votline ob globokem hudourniku sredi temnega gozda, kjer je Frančišek s svojimi brati delal pokoro v molitvi in postu. Pozneje je na tem mestu sv. Bernard Sienski postavil majhen samostan, kamor romajo še danes vsi ljubitelji asiškega ubožca iz vseh krajev sveta.

Ob koncu kapitlja je sv. oče Janez XXIII. sprejel vrhovno predstojnico in dve zastopnici kapitulark v privatni avdienci in podelil apostolski blagoslov po njej vsej Kongregaciji ter še naročil, naj sestre veliko molijo in se žrtvujejo za uspeh koncila.

ČUDNI »DIHUR«, KI NOČ IN DAN ŽRE KNJIGE...

Amerikanec Jeffries Kratadon je vse življenje študiral. Pred nekaj meseci je dopolnil 70 let in je na rojstni dan prejel 235. diplomu. Časnikarjem je dejal, da šele zdaj uvidi, kako je bil njegov študij povsem nepotreben, ker bi mogel živeti tudi brez diplom.

Kratadon ima, kakor smo rekli, 235 vseučiliških diplom iz prava, filozofije, tehnike, itd., poleg tega pa še spričevala 228 znanstvenih zavodov. Zanimivo je, da se je med študijem na univerzah izučil še za brivca, mesarja, maserja, kuharja, krojača in svetilničarja.

DAROVI BRAZILSKIH SLOVENCEV

Za potrebe Mohorjeve družbe so ponovno darovali:

Avgust Brunček 9.—, Franc Copic 10.—, Franc Cotič 64.—, Albert Fedel 155.—, Vinko Forstnerič 50.—, č. g. Alojzij Ilc, 30.—, I. I. 23.—, Jožefa Kadunc 75.—, Neimenovani 7.—, Lovrenc Podboj 15.—, Viktor Pregelj 80.—, č. g. Viktor Pristov 20.—, V. Š. 15.—, Rajmund Soban 85.—, č. g. Franc Sršen 10.—, Amalija Špilar 12.— šil. Skupno 660.— šilingov.

Prisrčen Bog plačaj plemenitim našim dobrotnikom v Braziliji! — Odbor.

AVSTRIJSKI TRGOVINSKI ZASTOPNIK V NEMCIJI NA KOROŠKEM VELESEJMU

Dr. Walter Fux, ki zastopa avstrijske trgovinske zadeve v Nemški zvezni republiki, bo dne 10. avgusta t. l. t. j. ob času Koroškega velesejma na razpolago za vse informacije interesentom, ki se zanimajo za izvoz ali uvoz v Zahodno Nemčijo.

PRIJAVITE PRAZNE SOBE

Uprava Koroškega velesejma vabi vse one, ki imajo v Celovcu ali neposredni okolici kakšno prazno sobo (predvsem enoposteljno) in bi jo za časa velesejma od 9. do 19. avgusta t. l. lahko oddali v najem, naj to čimprej javijo pri stanovalniškem uradu velesejma, Celovec, Valentin-Leitgeb-Strasse 11, 1. nadst., soba št. 7.

Nainovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Vse »JOKA«-izdelke — kavče — preproge — žimnice — klavirje — harmonije

dobite ugodno pri

FRANZ KREUZER's WfW.

prodaja pohištva in klavirjev

Klagenfurt, Kardinalplatz 1,

tel. 23-60

Knittak

Šivalne in pletilne stroje pri

Grundner

KLAGENFURT, WIENER GASSE 10
BLIZU MESTNE CERKVE